

DOMOVINA

P. n. Licealna knjižnica

Ljubljana, Poljanska cesta 2, II. drž. gimnazija

Oglaš:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali Din 0-20, srednji D 0-30, poslano, posmrtnice i. reklame D 0-50. Večkratne objave popusti.

Izhaja vsak petek.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ul. 54.
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva o. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno Din 1.—, četrtletno Din 3.—, polletno Din 5.—, celoletno Din 12.—.

Sloga jači, nesloga tlači

Na to zlato pravilo starih Slovencev je pozabilo vodstvo SKS. Ponudeno roko demokratov, da pri bližnjih volitvah v narodno skupščino postavimo skupne kandidate, je to vodstvo ošabno odbilo. JDS je na Kranjskem zase zahtevala le eno izmed 10 poslanskih mest, ki se zasedejo s to volitvijo. Tega edinega je zahtevala, da ona določi, a SKS je odbila, češ, da ne rabi pomoči in da bo sama več glasov dosegla kakor skupno z demokrati.

Mi smo drugega mnenja: sloga jači, nesloga tlači. SKS namesto da bi vodila boj proti SLS, ga je začela voditi na drugo stran, to je proti JDS. Videč, da je zanemarila delo med ljudstvom, bi rada prevzela demokratske glasove. V to svrhu se poslužuje vseh sredstev, da odje demokratom kaj glasov. Če ste tako «močni», gospodje, zakaj segate k nam? Ali nimate delokroga dovolj v pridobivanju onih, ki so zadnjič volili klerikalce, komuniste, socialiste? Mi seveda tega mirno gledati ne moremo in zato je naša dolžnost, da se postavi proti klerikalizmu demokratska fronta in ta bo marširala krepko, če jo bodo vodili demokrati, voljeni v Sloveniji, ki to kačo poznajo od mladih nog.

V tem boju smo mi dosegli več uspehov in za bodoče več uspeha pričakujemo od dr. Žerjave in njegove stranke nego od g. Puclja in

njegovih tovarišev: SKS bo štela v parlamentu 2, 3 poslance. Ali bodo ti kaj opravili?

Kdor hoče ustreči klerikalcem, ta dela na tem, da demokrati ne zmagajo in da ne pride v skupščino dr. Žerjav. Ako bi bilo SKS res za stvar in ne za gotove osebe, bi pustili demokrate v miru in bi jih še podpirali v stremljenju, da skupno bijemo klerikalce. To je bil namen «naprednega bloka», ki ga je predlagal dr. Žerjav in so ga SKSarji z zasmehom zavrnili.

Zato nam prihajajo od več strani vesti, da se v nekaterih občinah sestavljajo čisto krajevni «napredni bloki», ki se skupno bore zoper klerikalce, a za te volitve pa oddajo glasove dr. Žerjavu, ki je predlagal blok, ne pa SKS in NSS, ki sta ga upropastili. Med temi ljudmi, ki gredo z nami v napredni blok, so tudi pristaši programov SKS in NSS, ki pa vedo, da bodo kmalu prišle še druge volitve, n. pr. občinske, okrajne, oblastne, v trgovsko in obrtno zbornico, kjer nam bo vsem potreben «napredni blok» kakor kos kruha. Napredni blok se sestavi tako, da se izvoli odbor, sestojč iz kmetov, javnih nameščenec, obrtnikov, delavcev in drugih volilcev, ki se za vse bližnje volitve obveže nastopiti skupaj s ciljem, dobiti v občini večino. Sloga jači, nesloga tlači!

našega ljudstva. Demokrati so bili edini, ki so navzlic temu s svojo mogočno zaslonbo, katero so imeli v stranki, ki je štela okoli 90 poslancev, pritiskali klerikalce k tlom. Brez njih bi klerikalci že davno puhrustali tudi samostojne kmete.

Zato bodo sedaj mnogi resnični naprednjaki, pristaši SKS, šli z nami v boj za napredek slovenskega ljudstva proti škodljivemu klerikalizmu. Kaj pa tudi hočejo voliti SKS, ki bo toliko oslABLJENA, da ne bo mogla v narodni skupščini priti več do veljave. In če bi SKS tudi obdržala vse svoje prejšnje glasove, ostane to brezpomembna strančica, ker ne bo imela nikjer drugje v Jugoslaviji somišljenikov, ki bi njeno moč povečali.

V glavnem se vrši volilni boj v Jugoslaviji med demokrati in radikalci, ki sta v naši državi najmočnejši stranki. Demokratska stranka je nositeljica ideje jugoslovanstva, to je enakopravnosti Slovencev. Hrvatov in Srbov, dočim so radikalci velesrbska stranka, ki bi rada vse posrbila in ki zato seveda pri nas v Sloveniji nima kaj iskati. Kdor bo volil pri nas v Sloveniji male stranke, ki ne bodo s svojim malim šte-

vilom poslancev v narodni skupščini nič veljale, bo zavrgel svojo kroglico ter bo s tem nehote podpiral velesrbske radikalce. Zato je potrebno sedaj, da izide velika demokratska stranka še močnejša iz volitev, da bo lahko čim uspešneje pobijala velesrbsko radikalno stranko. In končno, ako bo demokratska stranka v Sloveniji dobila mnogo glasov, bodo njeni slovenski zastopniki tem lažje s pomočjo ostalih zastopnikov naše stranke delovali za slovensko ljudstvo. Saj šo ravno zaradi moči demokratske stranke doslej trije slovenski demokrati storili več nego vsi ostali slovenski poslanci skupaj, četudi jih je bilo 37.

Povedali smo popolnoma jasno in odkrito, kako stoji razmere. Demokratska stranka je stranka pravičnosti med stanovi. Zato jo bo volil vsakdo, kogar oči vidijo dalje nego samo do domačega plota. Napisali smo te vrste, sedaj pa premislite in boste videli, da ne zavijamo resnice, kakor jo zavijajo «Domoljub», «Kmetijski list» in drugi nam nasprotni listi, ki bi vam radi nasuli peska v oči in vas zaslepili, da bi še lastnega plota ne videli.

Čudno postopanje pokrajinskega namestnika

Človek bi danes bistrim očem več ne verjel, take stvari se dogajajo. Ko se je sesula stara Avstrija, smo vsi Slovenci mislili, da je za vse večne čase na naši zemlji konec nemškutarije. Takrat so se čez noč nemške trdnjave izpremenile v slovenske kraje. Videlo se je, da je bilo prej nemštvo po vseh naših mestih in trgih vzdrževano le z avstrijsko nasilno politiko. Privandrani Nemci, ki se niso mogli sprijazniti z našo državo, so se tekom zadnjih let izselili, zapeljani nemškutarji so se večinoma spametovali in izpreobrnili. Le malo hudih nemških in nemčurskih petelinov se je potuhnilo ter čakalo, da se zanje povrnejo kdaj še boljši časi.

Odkar pa je prišel v Ljubljano za pokrajinskega namestnika g. Ivan Hribar, je začel Nemcem in nemčurjem ponovno rasti greben. Pretekli teden pa so zopet razkrili svojo pravo naravo: V Celju so priredili „jagrovski bal“. Na vitez nedolžna veselica, v resnici pa so napravili prireditve, ki naj bi služila v izzivanje Slovencev, saj so zbornali najzagrizenejše Nemce in nemčurje od vseh krajev skupaj; celo s Koroškega in iz Avstrije so prišli, da bi slavili nemškega boga, kakor nekaj v Avstriji, ko se je zbirala v Celju nemškutarška druhal od vseh vetrov ter rjula na Slovence in jih pretepała.

Celjski in drugi Slovenci so prišli in zahtevali od pokrajinskega namestnika, naj izzivajoče veselico prepove in naj tako varuje ponos in čast našega naroda. Kot odgovor je pokrajinski namestnik g. Ivan Hribar

na to poslal v Celje orožnike, iz Ljubljane je poslal cel štab detektivov in celo vojaštvo je postavil na cesto, da so bili nemčurji popolnoma zavarovani, Slovence so pa razganjali in podili po mestu, kakor da bi bili še vedno gospodarji v Celju Nemci in nemčurji, katerih trdo peto smo v starih časih tako bridko občutili na našem tilniku.

Z ogorčenjem se vprašamo, ali je po naši osvoboditvi kaj takega mogoče. G. Ivan Hribar je agent velesrbske radikalne stranke in kot tak posreduje med njo in med nemčurji, od katerih bi Velesrbi radi dobili na Štajerskem en mandat. In to gre celo tako daleč, da obljublajo radikalci Nemcem in nemškutarjem, če bodo za nje glasovali, da dobe nazaj gledališče v Mariboru, ljubljansko filharmonijo, nemško hišo v Celju itd. Takih kravjih kupčij menda na Slovenskem drugače ni zmožna nobena druga stranka.

Doživeli smo že marsikaj, vendar še ne kaj takega, da bi se zaradi par glasov vzpostavile nazaj nemške trdnjave in da bi se morali mi Slovenci kakor v avstrijskih časih boriti ponovno na lastnih tleh z našimi najljutejšimi teptalci. Po preobratu smo sicer pozabili, da so Nemci l. 1914. naše ljudi zapirali in pretepevali, pljuvali nanje, jih streljali in obešali, nismo se maščevali, zato samo opozarjamo: Ne spominjajte nas na one čase!...

Brezpomembnost malih strank

Jasno je, da v vsakem parlamentu odločuje večina. Zato bodo tudi v naši narodni skupščini, ki bo štela po novih volitvah 313 poslancev, izgubile male stranke vsak pomen. Svojih zahtev take stranke ne bodo mogle nikdar uveljaviti, kakor jih doslej niso uveljavljale. Stranke, ki bodo imele 1, 2, 3, pa tudi 10, 15 poslancev, so obsojene na brezpomembnost svojih zastopnikov, ki bodo le kričali, da jih bodo volilci bolj slišali. To smo videli v zadnji narodni skupščini, kjer so dva narodna socialisti, klerikalci, socialni demokrati in drugi zastopniki malih strank hodili samo po svoje plače. To se pravi, da so ti poslanci živeli udobno življenje, toda za ljudstvo, ki jih je poslalo v Beograd, da tam zanj delajo, pa niso storili nič, ker niso nič mogli storiti.

Kdor bo pri sedanjih volitvah oddal glas za take male plemenske, oziroma pokrajinske stranke, bo pljunil v lastno skledo. Zato naj tudi pozneje ne toži, če te stranke za ljudstvo ne bodo mogle nič storiti. Za mnoge teh strank je seveda sploh dobro, da ne bodo mogle «delovati», ker bi delovale le v ljudsko škodo. Pri nas v Sloveniji bo pri volitvah nastopila cela vrsta takih strančic, ki so navezane samo na Slovenijo in v drugih pokrajinah naše države sploh nimajo pristašev.

Take strančice so: samostojna kmetijska, klerikalna, narodno-socialistična, socialistična, republikanska, dr. Šusteršičeva — in mogoče nastopi pri nas še katera druga stranka, da bo Babilon popoin.

Pri zadnjih volitvah je bila najmočnejša demokratska stranka, ki je dobila 319.448 glasov, dočim so dobili n. pr. samostojni le 33.010 glasov, naši klerikalci 58.977 glasov itd. Demokratska stranka, ki je sedaj predvsem zaradi radikalnega nazadnjaštva in nasilnosti pridobila mnogo somišljenikov po vseh pokrajinah naše države, bo imela pri novih volitvah gotovo okoli 400.000 glasov, dočim bodo klerikalci, katerim bo med drugim dr. Šusteršič odvzel mnogo glasov, izšli iz volitev znatno oslabljeni. Istotako bodo izgubili veliko glasov samostojni kmetje, katere so pri zadnjih volitvah podpirali tudi demokrati. Pri zadnjih volitvah smo mislili, da bo SKS na deželi lahko popolnoma nadomestila delovanje demokratov. Izkazalo se pa je, da se je le g. ministru Puclju in njegovim generalom prav dobro godilo, ljudje pa so tarnali, da SKS zanje ni nič storila. Ne samo to. SKS je odrivala demokrate s kmetov, da niso mogli med našim ljudstvom nič delati, zaradi česar je skoro povsod narasla moč klerikalcev, ki so največji škodljivci

Pod vaško lipo

(V obliki razgovora.)

„Bodite zdravi, vi stari znanci! Dolgo me že ni bilo k vam, da bi si bratovsko segli v roke in se tako po domače malo pomenili. Resne gube opazam na vaših zdravih licih, mučne skrbi vam morajo težiti vaše glave. Kaj vas teži?“

„Eh, kaj bi! Obljubljali ste nam toliko dobrega, da nas je navdajalo otroško veselje. A danes?“

„No in sedaj se čutite prevarane, kajne?“

„Kaj bi ne bili! Prevalili smo se iz blata v blato. Prej nas je drl tujec, danes nas izrablja brat. Iz prejšnjega blagostanja smo zašli v neznošno draginjo; dočim nas je prej bičal nemški minister, se jih danes puli 10 okoli sklede, da si nabašejo svoje žepe. In postavodaja, ali je kaj milejša? Po svetu nisi več varen hoditi, ker lumpov kar mrgoli. Fante nam pobirajo k vojakom, da tamkaj stradajo, namesto da bi doma poščno delali. Šola nas vedno bolj teži; tako da se otroci ne bodo niti delati navadili. Za vsakim grmom stoji finančar ali pa se zasveti žandariski bajonet. Ali je to svoboda, ona svoboda, ki ste nam jo obetali?“

„Težke so vaše besede. Težke in nepremišljene. Ni vam zameriti, ker vidim tamkajle za vašim hrbtom onega velikega zapeljivca, od samih hujškarij črnega ‚Domoljuba‘, ki hiti zlorabljat vašo nepoučenost. Za strup vam treba protiučinka, sicer vam kvarno čtivo razje vso vašo plemenito razsdnost. Zakaj ne čitate redno ‚Domovine‘, ki bi vam znala na vsa natolčevanja odgovoriti jedrnato in tolažilno?“

„Tako so nas že naredili črne, da se bojimo, da bomo postali še bolj črni!“

„Zakaj se hranite z njihovim čtivom, da so vam misli še mračnejše ko onim samim? Boš li pil iz kozarca, ki so ga pravkar vrgli tvojemu bratu v lice? Si li mož, če zavoljo miru pustiš, da ti klofutajo tvojega lastnega brata?“

„Imate prav. Dajte nam ‚Domovino‘, da se prepričamo, če smo res preslepljeni. Pa če bi bil učinek nasproten?“

„Nemogoče! Glejte Koroško! Koliko je bilo govorenja, kdo je zagrešil usodno odločitev v prid Avstriji. Nihče drugi, vam pravim, kakor ‚Domoljub‘ in podobni listi s svojim gnu-

nim pisarjenjem v takem duhu, kakor ste se ravnokar tudi vi pritoževali. Zabavljane čez državo, vlado in vojaštvo, urade in davke, zakone in odredbe je zavzemalo tak obseg, da je moralo omalodušiti že itak omahljivo ljudstvo, ki v svoji preprostosti tudi ni znalo presoditi dobro od zlega. Dočim smo se mi pehali za ustvaritev močnega državnega temelja, je klerikalna stranka ribarila po bednem Korotanu s svojimi breznarodnimi lopovskimi mrežami, obsula je ljudstvo s centi ‚Domoljuba‘, protidržavno, breznarodno, v republikanskem zmislu urejevanega, zaradi česar so nam odpadli vsi omahljivci, češ, če oni niso zadovoljni, kako naj bi bili mi, že napol ponemčeni Avstrijci.“

„Pa končno, saj vendar sami čutimo na svojih ramenih, da nekaj ni prav in v redu! Sicer, ako malo pomislimo, tako hudo vendarle ni, kakor pišejo listi.“

„Ni prav vam, ni meni prav, ni meščanu, ni obrtniku, ni Srbu, ni Slovincu, Hrvatcu še posebno ne, zdi huje Čeh v svoji državi, toži Bolgar, strada Rusija, onemogla se vije Nemčija, obupuje Avstrija in zmagonosne države antante, tudi te bijejo boj za obstanek, ogibajoč se gospodarskih prepadov. Ves svet, vam pravim, ždi danes na nezadovoljstvu, ki ga je ustvarilo povojno stanje, neupanje naroda do naroda, stanu proti stanu, osebe do osebe, brezmejno razočaranje, otopelost, lahkomišelnost, razuzdanost, podivjanost, brezdelna pijanost. Dolžnost poščenega kristjana, narodno čutečega državljanca, bi tedaj bila, da plane z bakljo svetlobe v to črno temo in zakleče kot mož pred nastankom Vrbskega jezera: ‚Dvanajsta ura se bliža! — Razpehane strasti netiti, razdivjano množico podžigati, to ni niti težko, še manj pa junaško. Težje pa je strasti in srboritost krotiti, duše blažiti — in to nalogo smo si nadeli mi. Vemo, da je prvemu delo lažje, da ga zaslepljenci dvigajo na roke, prepričani pa smo, da smo mi na pravem potu. Vi pozabljate: Komur je pogorela hiša, desetletja se bo to poznalo v njegovem gospodarstvu. Svetovna vojna je bila velik požar, ki je uničil za milijardne vrednosti dobrin in milijone najboljših delovnih sil, kar čutimo sedaj in bomo čutili še desetletja. Za greh onih, ki so povzročili vojno, moramo sedaj mnogo več delati, trpeti in dajati, da nadomestimo škodo, ki jo je povzročil sve-

točni požar. Nič nam tu ne pomaga zabavljanje in poslušanje zlobnih krivih prerokov, ki vam za hrbtom šepčejo v satanskem veselju sladkohlujškajče besede. Kdor hujška proti vojaštvu, želi, da bi prišel sovražnik in vam požgal vaš domovja. Kdor je proti oblastem, želi, da bi vas roparji brez kazni izropali, kadar bi se jim poljubilo. Kdor je proti šoli, hoče napraviti iz vaših otrok nevedne bedake, katere bi lahko izkoriščal vsak lopov po svoji volji. Pojdite z nami, ako vam je mil vaš dom, vaš rod, vaš deca!“

Politični pregled

Volitve so pred durmi, to se čuti v vsej državi. Razne stranke že postavljajo

kandidatne liste.

Na Slovenskem so postavili demokrati svojo listo za mariborsko okrožje, za ljubljansko okrožje in mesto Ljubljano jo pa postavijo v nekaj dneh. Nositelj demokratske liste v mariborskem okrožju je dr. Vekoslav Kukovec, okrajni kandidati so pa: Brežice-Laško dr. Fran Roš, odvetnik in župan v Laškem, namestnik Josip Holy, obrtnik v Brežicah; Celje-Maribor Ivan Rebek, obrtnik in posestnik v Celju, namestnik Fran Mravljak, gimnazijski profesor v Celju; Dolnja Lendava in Murska Sobotič Stefan Kūhar, posestnik v Markišovcih, namestnik Peter Kovač, posestnik in trgovec v Dolnji Lendavi; Konjice Fran Petelinšek, posestnik in kolar v Oplotnici, namestnik Franc Seručar, posestnik in kovač v Hebensreitu pri Konjicah; Ljutomer-Gor. Radgona Franc Cvetko, nadučitelj v Vuči vasi, namestnik Janko Horvat, slikarski mojster v Ljutomeru; Maribor, desni breg-Slov. Bistrica in Slovenjgradec Fran Gumzej, ključavničarski mojster in podžupan v Slov. Bistrici, namestnik Peter Mravljak, obrtnik in posestnik v Vuhredu; Ormož-Ptuj Lovro Petovar, posestnik in Ivanjovcih, namestnik Janko Debeljak, posestnik Medribniki; Mozirje in Prevalje Fran Kocbek, nadučitelj v Gornjem Gradu, namestnik Ivan Lipold, obrtnik v Mozirju; Šmarje-Rogatec-Kozje Franc Puklovec, vinarski ravnatelj v Mariboru, namestnik Anton Malgaj, viničar v Zibiki.

Ta kandidatna lista je dobra in volilci mariborskega volilnega okrožja bodo lahko mirno in brez skrbi

glasovali za omenjene kandidate, med katerimi so zastopniki vseh stanov. Prav malo pa se ozirajo na vse stanove

klerikalne kandidature,

ki so že razglašene v mariborskem in ljubljanskem volilnem okrožju. Nositelj obeh list je dr. Korošec in tudi drugih duhovnikov je dosti na obeh listah. Klerikalci hočejo imeti povsod na vidnih mestih ravno duhovnike, četudi ni prav, da se duhovniki toliko ukvarjajo namesto s cerkvijo s posvetno politiko. No, pa dnevi klerikalne stranke so šteti, ona se nikdar več ne bo povzpela do one veljave, ki jo je imela nekdanj pod vodstvom dr. Susteršiča. Dr. Susteršič bo tudi nastopil v volilni borbi s tako zvano narodno ljudsko stranko, ki bo razcepila klerikalce. Z drugih strani pa ne bo dobil glasov.

Nekaj novega za nas je nastop

radikalnih kandidatov,

t. j. kandidatov stranke, ki na Slovenskem sploh ni znana in je samosrbska stranka. Nositelj njihove liste v ljubljanskem volilnem okrožju bo dr. Niko Županič, v mariborskem pa dr. Laza Marković. Veliko glasov seveda ne bo dobila radikalna stranka pri nas, zlasti ker se je zvezala

s spodnještajerskimi nemčurji,

zaradi česar noben pošten Slovenec in Jugoslovan ne sme glasovati za radikalne kandidate. Ti so se s tem, da se bratijo z ostanki nekdanjega nemštva na naši zemlji, sami izločili iz vsake narodne družbe.

Na Hrvatskem pa Radić dalje strelja politične kozle. Pa se njegovim zapeljancem slabo godi in

v Crikvenici so bili Radićevci tepeni, ker so mislili, da bodo tudi zavednim Primorcem zabijali v glave Radićeve neumnosti. Prišel je v Crikvenico Radićev prijatelj dr. Maček in napravil shod. Prišlo je nekaj Radićevih pristašev, še več pa demokratov in jugoslovanskih nacionalistov, ki Mačku niso dali govoriti. Prišlo je celo do streljanja z revolverji in Radićevi pristaši so dobili zasluženo kazen za svojo neumno politiko.

V našem vzhodnem sosedstvu, na Bolgarskem, vladajo precej čudne razmere, ker samo tako je bilo mogoče, da je neki komunist te dni izvršil

atentat na Stambolijskega,

ki je ministrski predsednik v državi

R. Silvin:

Vrtnarjeva Nežika

X.

Svakov obisk in njegov odločni nastop ni bil brez uspeha. Od onega dne je bil Luka v resnici boljši napram svoji ženi in Nežika je bila zato zelo hvaležna svojemu bratu. Brat pa je bil vesel, ko je videl, da njegova dolga pot ni bila zastoj in ko je dobival poročila, da se Nežiki godi sedaj mnogo bolje.

Tašča je sicer ostala takšna, kot je bila, in ni mogla Nežike trpeti, ali ta je bila zadovoljna, da je vsaj eden odnehal in da je vsaj mož ni več tako zaničeval. Dostokrat se je celo pripetilo, da je Luka pokaral svojo mater, ako je videl, da je krivična proti Nežiki, ali če se mu je zdelo, da jo po nepotrebnem žali. Sedaj je Nežika včasih celo mislila, da je zopet ona gospodinja pri hiši in bila je prav zadovoljna. Včasih si je celo domišljala, da je srečna...

Ali ta sreča je bila le navidezna in je trajala prav kratek čas. Nežika je dobila drugega in tretjega sina in kmalu so se začeli vračati stari časi

in obiskalo jo je novo trpljenje — še hujše od prejšnjega. Revica je začeli uvidovati, da se je v Luki zopet bridko varala, da je bila njegova prijaznost le prisiljena in njegova ljubeznivost le hlinjena. Spoznala je, da je bilo vse njegovo ravnanje sama grda hinavščina. Z žalostjo v srcu je zaznala, da je mož ravnal z njo malo lepše le toliko časa, dokler so mu zvenele po ušesih trde in odločne besede svakove.

Zgodilo se je, da mu je umrl starejši sin... Luki se je začelo ohlajati srce in postajal je zopet osornejši proti svoji ženi in ko mu je umrl še drugi sin, tedaj je postal ves divji in začel razsajati po stari navadi, kakor bi bila Nežika kriva, da sta umrla otroka...

In sedaj se začenja za Nežiko pravi križev pot. Bolelo jo je, ko je videla možovo izpremembo, ki jo je občutila sedaj še tem huje. In zopet je prekokala cele noči in zopet je trpela, ne da bi imela dobro dušo, kateri bi mogla zaupati in potožiti svoje gorje. Kadar je bila sama, je pokleknila pred razpelo in iskala tolažbe v goreči molitvi. Ni ga bilo človeka, ki bi jo tolažil. Anton je

odšel k vojakom, bratu in materi pa ni upala vedno tožiti in zato je trpela tem bolj. Tašča si je zopet prilastila vse pravice v hiši in Nežika je morala vstajati zgodaj in delati kot sužnja. Vse to je slabo vplivalo na njeno zdravje. Začela je hujšati in skoraj vsak dan je tožila, da jo boli glava. In včasih jo je tako napadlo, da je bila vsa iz sebe in da ni vedela, kje je in kaj dela.

„Oh, da bi me vendar Bog rešil tega neznošnega življenja! Kaj sem neki zakrivila, da moram biti tako nesrečna?“ je zdihovala neštetokrat in si brisala pekoče solze...

Nekega dne je morala nesti poln koš črešenj v bližnje mesto. Revica se je krivila pod težkim bremenom in je bila vsa znojna, ko jo je dohitel sosedov hlapec.

„Ali je težko, Nežika?“ jo je vprašal.

„Ni lahko, ne, komaj da zmagujem — in pot je še tako dolga!“

„Ali ni hlapca doma, da moraš nositi ravno ti tako daleč črešnje naprodaj? Zakaj si pa naložila toliko?“

„Saj mi je naložil Luka; a tašči še ni bilo zadosti. Prisula jih je še pehar povrh!“ Hlapec je odšel naprej

in si mislil svoje — Nežika pa ni mogla hoditi tako hitro. Počasi je lezla proti mestu in večkrat je postala, prislonila koš na grivo in malo počila...

„Nekateri ljudje smo res ustvarjeni samo za trpljenje! Oh, Lovro, kje si, ko bi ti vedel za trpljenje svoje nekdanje prijateljice. Kako lepo sem imela doma pri materi! Sedaj pa ne morem k njej, za Lovreta pa niti ne vem, kje je...“

Tako je morala Nežika neštetokrat nositi polne koše sedaj tega, sedaj onega sadja v mesto, in za plačilo jo je mož zmerjal, da je skupila premalo. Da je tudi hudobna tašča dodala svoj del, je samo ob sebi umevno.

Pod Tičjim vrhom se vije mirna, lepa dolinica in skozi njo žubori potoček. Dobro četrt ure od Tičjega vrha, v zgornjem delu imenovane dolinice, stoji vasica Zabukovje. Sredi vasi se dviga cerkva, na katere spodnji strani brede vedo velikanska postava sv. Krištofa z debelo palico v roki in s sinom božjim na rami. Na spodnjem koncu snažne vasi stoji na samem lepa, enonadstropna hiša, ki je bila tedaj edina

že od leta 1918. Bolgari proslavljajo te dni 65letnico, odkar je bila igrana prva bolgarska gledališka igra. V ložo, v kateri je sedel v gledališču pri slavnostni predstavi ministrski predsednik Stambolijski s še nekaterimi ministri, je naenkrat padla bomba, ki pa k sreči nikogar ni zadela in tudi večje škode ni naredila. Naša vlada je takoj, ko je dobila poročilo o tem poizkušnem zločinu, izrazila bolgarskemu ministrskemu predsedniku brzojavno čestitko na tem, da se je atentat ponesrečil. Tudi naš poslanik pri bolgarski vladi je dobil brzojavno naročilo od naše vlade, da bolgarskemu ministrskemu predsedniku tudi ustno izroči čestitke naše vlade. Atentatorja žalibog niso prijeli, ali bil je gotovo komunist. Pripominjamo pri tej priliki, da je bil Stambolijski nasprotnik kralja Ferdinanda, Nemca po rodu, ki je začel leta 1915. vojno proti Srbiji in zato je bil Stambolijski ves čas vojne zaprt. Ker je bila Bolgarska v vojni premagana, je moral kralj Ferdinand zbežati iz dežele, Stambolijski je pa zapustil ječo in postal — ministrski predsednik nove Bolgarske, ki pod njegovim vodstvom želi obnovitve bratskih odnošajev z našo državo.

Pogajanja s Turčijo niso uspela in lozanska konferenca se je razšla.

Turkom se je šlo močno nasproti, ali oni so trdovratno vztrajali pri svojih zahtevah. Ko so se jim predložili zadnji predlogi zaveznikov, so turški zastopniki izjavili, da jih zaradi navodil turške vlade ne morejo sprejeti. Zavezniki pa tudi niso mogli več odnehati in zato se je konferenca razšla. Kako se bo sedaj razvijalo vprašanje bližnjega vzhoda, je težko presoditi in jasno je samo eno: da je Turčija preslaba, da bi vojno nadaljevala. Prej ali slej se bo Turčija morala ukloniti volji velikih sil, ki so bile dovolj popustljive z ozirom na dejstvo, da je bila Turčija v svetovni vojni zaveznica Nemčije.

Dopisi

PREDRAGI BRALCI «DOMOVINE»!

(Dopis iz Bučke.)

Povedal bom vam najpoprej, kaj zmisli naš si je Andrej. Na prižnici je zadnji čas začel povzdigovati glas:

„Tak silno me boli srcé, ker ‚Domovino‘ čitate. Nič več ne smete vi je brati, le meni morate jo dati!

Kdor bo ‚Domovino‘ bral, odveze jaz ne bom mu dal.“ Farani razočarani smo kar se spogledavali.

„Kako je čuden naš pastir, ki v farovžu ima kvartir, začel je z agitacijo, volitve že pred durmi so.“

Za klerikalno stranko zdaj pričinja prav se direndaj: beseda božja se ne čuje, politika se pridiguje;

še spovednica varna ni pred farovškimi grožnjami. A mi sklenili smo tako, da „rajtengo“ pripravimo:

vsak farovski politikán dobil bo v kratkem obračun. Iz cerkve ven politika in s prižnice vsa kritika!

Kdor drugače bo začel, od nas slovo bo kmalu vzel... Mi bomo čitali edino priljubljeno nam ‚Domovino‘!

To naj zapomni si Andrej! Prihodnjič pride pa naprej!

Napredni farani.

Sava na Gorenjskem. Naš somišljenik nam piše: G. urednik, Vi vedno stikate za novicami, da jih potem obešate na velik zvon. Zato Vas prav vljudno povabim, da pridete k nam, ker se pri nas nahajajo ljudje, ki pridejo naravnost iz oblubljenega dežele. Ti ljudje vam bodo vedeli povedati dosti novic tudi o «udobnosti» ljudskega življenja tam v blaženi Avstriji. Ker jim ni pri nas dišalo, so šli tja, pa se sedaj zopet vračajo — razočarani.

Rajhenburg. Poročajo nam: Neznani zlikovci so ukradli dne 29. januarja iz kolodvorske čakalnice veliko ročno košaro z nastopno vsebino: čez 100 parov rjavih in črnih nogavic za ženske, moške in otroke, bombažaste, volnene in flor; 50 platnenih, volnenih in flanelastih naglavnih robcev, 30 štrenc bombaža za pletenje, mnogo belih, rjavih in črnih žepnih robcev, gumi-traki, črni in pepita, 10 kosov svilenih trakov, rdečih, modrih in belih, roza

in črnih, platnena streha (plahta) za stojnico, 30 kvadr. metrov velika, 1 par gumi-galoš itd., v skupni vrednosti 30.000 kron. Pred nakupom teh predmetov se svari. Kdor bi videl ali izvedel za tako blago sumljivega izvora, naj to takoj naznani proti nagradi na orožniško postajo v Rajhenburgu ob Savi.

Dol pri Hrastniku. Prejšnjo nedeljo je sklical dr. Korošec na Dolu shod, katerega je teden poprej obenem s hrastniškim oglašil z lece domači župnik. Dr. Korošec se je pripeljal na Dol že v soboto zvečer v kočiji. Na Dolu se je Korošec menda sanjalo o odtrganih uhljih, zato je odpovedal hrastniški shod in se je ponizal le na doleškega «pri Petru». Ko je pozdravil sklicatelj shoda, župan in trgovec Jakob Draksler, «prečastitega, prevzvišene» in preblagorodnega gospoda državnega poslanca» in mu zaklical «Živio!», so se začeli iz vrst navzočega delavstva glasni klici «Živio Zaloška cesta!», kar je g. Korošcu skoro sapo zaprlo. No, pa se je pokorajžil in začel prav pošteno udrihati čez liberalce, čez novo šolo, zlasti čez navzočega domačega šolskega vodjo g. Gnusa. Po precejšnjem kričanju in prerivanju se je shod brez nesreče končal in g. Korošec jo je s prvim vlakom odkuril. Z gotovostjo se trdi, da je bil shod v Hrastniku napovedan le zaradi tega, da bi premotili rudarje, da bi ne prišli dopoldne na Dol, ampak čakali v Hrastniku popoldanskega shoda. O tej zvižaci se je govorilo po Dolu že prej in samoobsebi umevno je, da je to vedel tudi gosp. župnik dolski, a je vzlic temu označil s prižnice, kdaj da pride Korošec v Hrastnik k Logarju.

Trbovlje. Trboveljski župljani prav ponižno prosimo Njegovo svetost papeža, naj proglasi našega g. župnika — blaženim, ker njegova duševnost popolnoma odgovarja osmemu blagru. — Ko je pred par dnevi povabil bližnjo vas po spovedne listke, je zbranim možem povedal to-le «resnično»: «Kakor veste, se je pred dnevi ustrelil neki N. (res!). Prejšnji dan sem ga videl v cerkvi pri pridigi. Vedno globlje mu je padala glava; naenkrat se je zravnal, zamahnil zaničljivo z roko in zbežal iz cerkve. In veste, šel je k bratu in mu povedal, da ima šest umorov na vesti (orožniki, kje ste?), pridiga mu je šla k srcu in — ustrelil se je. — Včeraj je priletela k

meni vdova redarja G. vsa zasopljena in mi pripovedovala, da se je prejšnji večer vračal njen sin s postaje. Naenkrat mu je prišla nasproti črna postava in se zadela vanj. Spoznal je samomorilca N., izvlekel iz žepa paternošter in z naježenimi lasmi srečno prišel domov. — Poklical sem sina k sebi in on mi je vse to potrdil. Naročil sem mu, naj nesrečneža, če ga še enkrat sreča, vpraša, kaj njegova duša potrebuje za večni mir...!» — Odgovor duše bom še sporočil. — Vseverjetnež.

Šmihel pri Šoštanju. (Cerkev — Orlovski dom.) Ko je prišel Kristus v tempel v Jeruzalem in našel v svetišču kupčevalce, ki so zlorabljali svetišče v svoje dobičkasne namene, je v sveti jezi vzel bič in izgnal oskrunjevalce svete cerkve. Žal, da dandanes ne hodi več Kristus po svetu, imel bi mnogo opravka po naših cerkvah. Pri nas n. pr. so napravili iz cerkve čisto navadno Orlovski dom. Na vseh cerkvenih vratih vidiš namesto križa razne plakate in vabila na orlovske veselice. Pri pridigi so namesto besede božje politični govori, agitacija za Orle, časopisje, popolni volilni shodi itd. Kaplan Grič je vrgel duhovniško suktnjo proč in oblekel orlovski kroj. Ministranti morajo streči ne v cerkvenem, ampak v orlovskem kroju. Za cerkvene parade ni več Marijina družba, ampak Orli itd. In potem še pravijo, da vera peša. Res je, da peša ali po kom? Dajte nam duhovnikov, ki so res namestniki Kristusovi, da nam bodo oznanjevali besedo božjo in nas utrjevali v veri, ne pa cerkev in vero zlorabljali v umazane politične namene. Cerkev smo postavili in jo vzdržujemo vsi farani, zato ne dopustimo, da se na tem najsvetejšem mestu žali naš verski čut. Ali knezoškofijski ordinarijat res nima moči, da temu zlorabljanju napravi konec? Ali mogoče to celo odobrava? Radi bi vedeli. Še drugič kaj.

Rečica pri Laškem. V naši dolini se je pričela z vso silo razvijati industrija. Imamo premogovnik Hudo jamo in dr. Ogrizkovo tovarno za zavore; sedaj se postavi tovarna za izdelovanje mavca (gipsa). V neposredni bližini ob izlivu Rečice v Savinjo je laško kopališče in takoj nato zopet pivovarna itd. Število delavcev raste, kmečki fantje se udnjajo v industrijo, se izobražujejo, duševno in materialno bogastvo se

krčma daleč naokoli. Ljudje so se kaj radi oglašali v njej, saj jim je bilo znano, da je gostilna dobra in poštena, in vedeli so, da je pri Tičarju vedno dobiti kaj prijetnega za grlo in toplega za želodec. Vrhutega pa so švigale po sobah štiri sestrice, mlade deklice, ena lepša od druge, ki so razumele z veliko prijaznostjo pridobiti vsakega, kdor je le enkrat prišel v njihovo gostilno.

Posebno prijazna in lepa je bila Lenica. Marsikak gost se je zaljubil v njo; pogledi mnogih so jo iskali hrepeneče, ona pa je bila enako ljubezniva z vsemi in ni marala za nikogar. Ljubila je že dlje časa mladega dijaka, Nežikinega sorodnika Slavka. Spoznala ga je, ko je še bila v mestu, in ga vzljubila z vso močjo svoje mlade duše. Nič manj je ni ljubil Slavko, in pohitel je vedno k njej, kadar mu je bilo le mogoče.

Neko nedeljo je zopet prišel s svojim prijateljem in bratom in sedel v zadnji sobici poleg nje. Veselo so se pogovarjali in zabavali. Pogovor je nanesel tudi na Požegovo Nežiko.

«Ali kaj slišiš, Lenica, kako se sedaj godi Nežiki?» vpraša Slavko.

«Uboga Nežika! Ne vem, kaj so mislili, da so jo dali temu človeku! Saj ni človek, nego živina!»

«Govorilo se je, da jo pretepa in da ima stara glavno besedo v hiši!»

«Pravijo, da je vedno slabše. Luka jo pretepa celo sedaj, ko je zopet v blagoslovljenem stanu. Zadnjič enkrat je morala iskati zavetja pri sosedu, ki nam je pripovedovala, kakšna reva da je Nežika.»

«Ali prihaja k vam?»

«Skoro vsako nedeljo pride kaj kupovat. Mene pa kar srce boli, ko vidim, kako je shujšala, kako je bleđa, in nikdar, nikdar vesela... Pozna se ji, da mnogo trpi. Oh, ko bi se meni imelo kdaj tako goditi, bi rajši videla, da prej umrjem.»

«Tebi se pa menda ne bo nikoli godilo tako!»

«V nedeljo je bila precej dolgo pri meni in tožila mi je, da ji ni več obstati pri teh ljudeh. Jaz sem ji svetovala, naj pusti vse skupaj in gre domov.»

«Vidiš, nam pa nič ne piše o tem. Enkrat je pisala — pa je že davno od tega — da je sedaj zopet vse dobro, in ker nam pozneje ni pisala več, smo mislili, da je ostalo tako.

Tudi od drugih smo slišali, da je bilo bolje.»

Prav ko so se tako pogovarjali v Tičarjevi gostilni mladi in srečni ljudje, je uboga Nežika zdihovala v svoji čumnatosti — sama, od vseh zapuščena...

«Ne, pretepal me pa že ne bo več. Saj sem že tako dosti reva, sedaj naj me pa še pobije ta živina! Če me udari še enkrat, pustim vse skupaj in grem domov, kot mi je svetovala Lenica. Naj se zgodi potem, kar se hoče, naj rečejo ljudje, kar hočejo — takega življenja ne morem prenašati več.»

Luka je ravno stopil v čumnato in slišal zadnje besede. Pogledal jo je zaničljivo, vzel neko posodo in siknil:

«Pojdi, kamor hočeš!»

XI.

Bil je lep pomladanski dan. Solnce je vabilo vsa živa bitja ven v probujajočo se naravo.

Po poti, ki se vije skozi borov gozd med grmovjem in robidovjem, je stopal mladenič. Pazil je na vsako stopinjo, kot bi se bal, da si ne raztrga svoje obleke. Tupatam je malo

postal, utrgal to in ono izmed prvih pomladanskih cvetk in jih nabral v droben šopek. Kam gre mladi mož? Kaj mu teži srce, da je njegov obraz tako žalosten in otožen? Kdor bi ga videl, bi moral reči, da ni srečen. Zagledal se je zamišljeno v tla, obstal in po rokah valjal drobnji šopek natrganih rožic in mrmral nekaj sam s seboj. Naenkrat se je zganil, kot bi se vzbudil iz spanja, in drvil po stezi naprej, kot bi se mu bogve kako mudilo.

Pri studencu je postal, da si obriše pot, ki mu je curljal po čelu in da se napije studenčnice. In na zid je zapisal svoje ime in datum.

«Gotovo hodim danes zadnjič tod; to naj bo v spomin mojemu zadnjemu potu!»

Spravil je svinčnik v žep; nato se je obrnil in pogled mu je splaval daleč tja doli preko prostranega sorškega polja. Krasna deželica, veličasten razgled! A popotnik danes očitvidno ni utegnil se predolgo muditi in občudovati rajskolepo okolico. Šel je naprej. Končno je zagledal veliko hišo, ki jo je napol zakrivalo sadno drevje.

mnóži v veselje nas vseh. Vse to ima pa tudi svoje slabe strani, ki jih zakrivi v prvi vrsti nezmerno uživanje alkohola. Ob nedeljah in zlasti ob plačilnih dnevih se razlega vpitje in pridrušanje po naši dolini, da je človeka strah. Kar je pa najžalostnejše: pretepi in težke poškodbe so na dnevnem redu. Še se niso zacelile rane posestniku A. N., ki ga je obklal rudar Kordon iz Hrastnika, že so pijani fantje zadnjo nedeljo pobili in težko poškodovali v Slivnem s poleni dva drvarja. Kam bo to privedlo? Ali se ne najdejo v naši dolini moške, ki bi navajali naše mladeniče na prava pota?

Rečica pri Laškem. Tudi v naši dolini smo z veseljem pozdravili kandidaturu g. dr. Roša, župana v Laškem. Poznamo ga kot moža, ki ima srce na pravem mestu, ki je enako dober s kmetom ali delavcem, ki ne razločuje med revežem in bogatašem. Večina glasov mu je zagotovljena, samo storiti moramo svojo dolžnost.

Polenšak pri Ptuj. Nedavno se je «Slovenskemu klobasarju» zopet enkrat kolčalo zaradi shoda, ki ga je g. dr. Kukovec priredil na Polenšaku. Mi, napredni farani, ki smo se shoda udeležili v najlepšem številu, že razumemo tako kolcanje in razburjenje našega župnika in se zadovoljno smehljamo na take laži, ki jih zna mojstrsko gromaditi edino «Slovenski Gospodar». Našega župnika Južeta sedaj že tako poznamo «po knofih», da je nam le v zabavo njegovo početje in ga edino, kadar je preveč objesten, zopet malo ukrotimo. Tako on zadnje čase kaj rad zabavlja čez tukajšnjega g. nadučitelja in pa čez posestnika L., ki sta oba vzorna poštenjaka in po sodbi faranov boljša kristjana, kakor marsikdo drug, ki misli, da ima patent na svoje krščanstvo. G. nadučitelj je na Polenšaku storil že mnogo koristnega pri posojilnici, pošti itd. Farani smo mu za njegov trud tudi hvaležni in g. nadučitelj vživa splošno spoštovanje, česar pa o gospodu župniku nikakor ne moremo trditi. In zakaj gospod župnik smrtno sovraži posestnika L.? Ali zato, ker je bil lani težko bolan, pa ga gospod župnik ni maral iti izpovedat? Tako torej gospod fajmošter tolmači krščansko ljubezen! Sicer pa je takih slučajev bilo že več. Četudi je bolnik v smrtni sili, gospod župnik spoved prav rad odloži na drugi dan, ker ga je men-

da ponoči strah. Pri agitaciji za klerikalno stranko ga pa ničesar ne ovira, ne beli dan, ne črna noč, ne petek ne svetek. — Zadnje dni je bila naša lepa Marijina cerkev čisto zabarikadirana s klerikalnimi lepaki. Ali ni to skrunitev božjega hrama? Najsi bodo lepaki kakršneoli barve, cerkev ni tu postavljena za klerikalno priganjaštvo, temveč za označevanje božje besede. Gospod župnik in njegov podrepnik M. iz Polenec naj le osebno skačeta od hiše do hiše in agitirata za klerikalno časopisje. Uspeha bosta imela toliko kakor doslej. Kako se pa pri nas vzgajajo Orlič, lahko za primer navedemo neko Orlico, ki za sad svoje ljubezni išče in izbira očeta... Polenski gospod župnik naj se torej raje pobriga za krščansko vzgojo Orlov in Orlic, s pridigovanjem o dobičkarjih, liberalcih in «nezmojljivem» črnosuknjištvu pa pri nas ne opravi ničesar več. In to tudi ne s pomočjo mariborskega «Slovenskega klobasarja». — Farani.

Oplotnica. Pri nas je navada, da hodi duhovnik o božiču po hišah

in blagoslovi božični kruh. Naš kaplan je uporabil to priliko v čisto druge namene. Najel si je «šupanovega šina» in pa načelnika čadramskih Orlov, ki je celo iz tuje fare, da sta hodila z njim in sta agitirala po hišah za klerikalno časopisje ter za pristop k Orlom. Vprašamo knezoškofijski ordinarijat, v kakšni zvezi sta blagoslov božičnega kruha po hišah in pa agitacija za klerikalno časopisje ter pristop k Orlom?

Sv. Barbara v Halozah. Pišejo nam: Na Svečnico je priredilo tukajšnje bralno društvo «Naprej» zabavni večer, katerega čisti dobiček se je porabil deloma za društveno knjižnico deloma pa za nad vse «dienteifrig» finančnega organa iz Leskovca. Bog mu blagoslovi in — povrni! Posebnih nesreč ni bilo. Družba je bila precej disciplinirana, le gospodična «pura» je skoraj zmešala glave nekaternikom. — Na god vseh veseljakov, 13. t. m., bo pri domačem poročnem sodišču obsojena na smrt pod giljotino. Zemeljski ostanki se bodo spravili pod streho.

Kmetijski glasnik

SAMORAŠKI TRAVNIKI.

To so travniki, ki so nastali pod vplivom naravnih pogojev. Vse, kar raste po teh travnikih, raste samo od sebe, brez vpliva in brez pomoči kmetovalca. Te travnike gnojita le dež in sneg, če smemo tako govoriti. Kmetovalec jih pozna le ob času košnje in pašnje. Sicer se pa zanje nič ne zmeni.

Ti travniki imajo le po takih legah boljšo rušo, kjer je zemlja po naravi rodovitna, ali pa kjer jih ob ugodnem času preplavlja bližnja voda, ki prinaša s seboj različne gnojilne tvarine in jih na travniku popušča. Po takih legah se vzdržujejo ti travniki v naravni svoji rodovitnosti. V tem slučaju lahko dajejo prav dobre košnje.

Drugače pa je, kjer manjka teh pogojev. Po takih legah so samoraški travniki izhirani in opešani in razodevajo to na svoji pomanjkljivo sestavljeni ruši. Na takih samoraških travnikih manjka dobrih in visokih trav in manjka tudi detelj. Razne plevelne trave in razna manj vredna zelišča pokrivajo taka tla. To je tudi naravno. Če manjka gnojenja, tudi travnik ne more imeti dobre ruše.

Zato je pa skrajni čas, da tudi za take samoraške travnike kaj storimo!

Skrajni čas je, da jih začnemo izboljšavati z dobrim gnojenjem in obdelovanjem. Največ bomo dosegli z dobrim gnojenjem. Vsa malovredna ruša se bo izpremenila, če pridemo z gnojem na travnik. Razna malovredna zelišča in slabe trave bodo izginile, bujno se bodo razvile pa žlahtne trave, ki so bile do sedaj v rasti zatrte. Slabe, plevelne trave ne trpe gnojenja in izginejo v kratkem. Zanimiva je v tem pogledu ta izprememba ruše, ki se pokaže na prvič dobro pognojenem in prej samoraškem travniku. Seveda velja to predvsem za gnojenje z dobrim domačim gnojem, velja pa tudi za pravilno gnojenje z umetnimi gnojili, četudi v nekoliko manjši meri. Kjer je ruša na samoraškem travniku redka, je prav, da pomagamo tudi s posetvijo travnega semena.

KAJ MANJKA NAŠI ŽIVINOREJI PO DEŽELI.

Za pospeševanje živinoreje zunaj na kmetih je treba mož živinorejcev, ki so vneti za javno delo in sposobni za podpiranje kmetijskih teženj. Ako se je živinoreja po naprednih deželah tako povzdignila, je to nemala zasluga tistih mož, ki

so zastavili svoje sile v korist skupni živinoreji in pomagali pri podrobnem delu, ki je potrebno v takem slučaju, ki so pomagali zlasti pri vzreji dobre plemenske živine itd.

Tudi pri nas potrebujemo takih mož, ki bi imeli voljo in sposobnost, delati za splošni napredek naše živinoreje in ki bi žrtvovali za to nekaj časa in dela. Takih mož nam manjka. Vsak skrbi le za sebe. Sebični smo. To je sicer prav in potrebno, toda treba nam je tudi dela, ki je namenjeno skupnim interesom naše živinoreje, ker pridobimo s tem delom tudi sami.

Če hočemo naši živinoreji pomagati do smotrenega in uspešnega napredka, potem je treba skupnega dela in vodilnega gospodarstva. V vsaki občini je treba živinorejskega odseka, sestavljenega iz vnetih živinorejcev in delavoljnih mož. Ti možje morajo voditi vse posle, ki se tičejo skupnih zadev v živinoreji, ki se tičejo tedaj reje potrebnih plemenjakov in sploh plemenske živine, vzreje najboljših telet za plemo itd. Kjer so se vpeljale živinorejske zadruge, skrbe one za vse to. Pri nas bo pa še dolgo trajalo, vreden pridemo tako daleč, da bi se take zadruge splošno ustanovile. Dotlej si je pa treba pomagati z živinorejskimi odseki, ki naj se snujejo pri vseh občinah. Male občine se v ta namen tudi lahko združujejo.

Ako bi imeli pri nas zadosti mož, vnetih za skupno delo, potem bi morala iziti ta pobuda za snovanje živinorejskih odsekov od takih živinorejcev samih, ker leži potreba takih odsekov na dlani. Zal pa, da nam jih po deželi manjka, ker imamo premalo smisla za skupne naloge, za naloge, ki so vsem skupne, ki pa zadevajo v svojih posledicah vsakega posameznika tako v živo, da bi se morali zanje vsaj zavedni živinorejci zanimati in vsaj deloma žrtvovati.

NOVI SVINJAKI.

Pri svinjaki moramo zahtevati, da so čez leto in dan primerno topli, zadosti svetli, zračni in suhi. Svinjaki, ki ustrezajo tem zahtevam, so dobri in zdravi. Naši stari leseni svinjaki imajo to slabo stran, da so pozimi radi mrzli in da jim manjka potrebne svetlobe. Češče so tudi pretesni, kar je zlasti za prasne svinje neugodno.

V novejšem času delamo najraje zidane svinjake. Ti so bolj trdni in

«V tem gorskem zatišju bivaš torej sedaj! Oh, vasica mi je znana, ali nisem vedel, da je sedaj tvoje bivališče. Danes mi je to povedal tvoj brat. Gotovo si srečna v tem gorskem raj. Gotovo si že popolnoma pozabila name in morda niti ne veš, da še živi Lovro, ki te je nekdanje tako ljubil. Vem, da niti ne sanjaš, da te pride še enkrat obiskat oni, ki ti je moral streti srečo tvoje mladosti. Ali se huduješ katerikoli nad mano nesrečnikom, ali si mi že odpustila? Kaj naj ti porečem, da se opravičim? Ta črna obleka, ki bi jo najrajši vrgel s sebe, ko bi jo mogel in smel, ta naj me opraviči pri tebi!»

Hitel je naprej po gorskem slemenju skozi gozdove mogočnih bukev, smrek in macesnov — in že je stal pred hišo. Postal je in za trenutek ni vedel, ali naj gre naprej ali naj se obrne. Tedaj se je ozrl preko dvorišča in videl prihajati sključeno ženo s težkim bremenom na hrbtu — in spoznal jo je takoj...

«Jezus Marija — tako se je izpremenila! Ali je to res nekdanja Nežika? Sama kost in koža je je! Kje je njena nekdanja lepota, ki me je pred leti tako omamila in na katero

sem mislil še pozneje tolikokrat!» Nežika je sicer opazila tujega gospoda, ali spoznala ga ni takoj. Ko pa je prišla bliže, je skoro zavpila, tako se ga je prestrašila...

«Lovro, ali si res ti?»

«Jaz sem, Nežika, in nihče drugi. Šele danes sem zvedel, da si se omožila. Povedal mi je tvoj brat. Ali se ti mari ne godi dobro, ali morda nisi srečna? Povej odkrito!»

«Dolgo sem se ustavljala in sem mislila, da sem močna — nazadnje pa sem se vdala in mislim, da mi bo vedno žal.»

«Zakaj mi nisi pisala, da se misliš omožiti? Jaz bi tega nikoli ne bil dopustil. Zakaj mi nisi naznanila? Vedno me bo pekla vest, da sem jaz kriv, ako nisi srečna in zadovoljna.»

«Oh, ne, Lovro, ti nisi kriv, ti si nedolžen! Sama sem zakrivila vse, sama in sedaj moram tudi trpeti — sama... Stopiva v hišo, da se pogovoriva, preden pride tašča!»

Utrujena Nežika je sedla na klop za mizo, Lovro pa je hodil razburjen po sobi gori in doli...

«Ali se bojiš tašče? Ali ni dobra s tabo?» je vprašal naposled tiho.

«Tašča me obrekuje in zaničuje. Ona je gospodinja pri hiši, jaz pa sem dekla. Delam, kolikor mi le pripuščajajo moje moči, delam včasih kot črna živina, pa mi še vedno očita, da sem zanič in da ne znam nič.»

«In mož — ali trpi to? Ali te ne ljubi? Ali morda trpiš pomanjkanje, ko tako slabo izgledaš?»

«Vsega imam dosti, samo sreče nobene! Tebi lahko povem po pravici: mož me ne ljubi, še celo pretepa me...»

«Za božjo voljo! Povej mi samo, ali se ti že dolgo tako slabo godi?»

«V začetku je že še bilo, toda Luka je kmalu pokazal, kdo da je in kaj zna. Nekoč ga je okregal moj brat; za nekaj časa je zaleglo, pozneje pa se je obrnilo še na slabše. Toda ne tožim nikomur, saj je zaman. Edinole tebi sem danes povedala vse po pravici tako, kot je.»

«Nežika, reci samo eno besedico, da me ne kolneš, in potem ne zahtevam ničesar več od tebe in od nikogar. Potem nimam iskati ničesar več na tem božjem svetu — potem grem v samoto!»

«Spomni se tamkaj včasih tudi Nežike, ki ti je že davno vse odpu-

stila! Prav za prav ti ni imela ničesar odpustiti.»

«Hvala ti, dobra Nežika! Tam se te bom spominjal v molitvi; vse moje delo bo posvečeno tebi in nedolžni, pa nesrečni najini ljubezni. Prvo mašo, ki jo bom sedaj bral, bom daroval tebi v spomin!»

In ponudil ji je roko v znamenje sprave ter poljubil njeno žilavo, utrujeno in razpokano — nekdanje tako fino ročico. Rad bi bil privil mlado ženo še enkrat na srce, rad bi jo bil obsipal še enkrat z gorečimi poljubi — a tega ni več mogel in smel! Ona je postala last drugega. Toda Bog ve, ali bi se bil mogel premagati, da bi ne dal še enkrat duška svojim čuvstvom, ako bi ne bila vstopila v tem trenutku Lukova mati...

Tisti večer je spal Lovro pri Požegovih... Gospodar je bil zelo prijazen z njim in tudi tašča mu je postregla, da bi na prvi pogled moral vsakdo reči: «To so res dobri ljudje!»

Drugi dan je nabral Lovro nov šopek gorskih cvetic in ga izročil Nežiki.

(Dalje prih.)

bolj snažni. Če hočemo zidati nove svinjake, se moramo najprej vprašati, v kak namen jih zidamo, ali jih potrebujemo za rejo plemenih svinj in praseta, ki je stalna in traja čez leto in dan, ali jih hočemo imeti le za rejo in pitanje nakupljenih praseta, ki je le začasna in lahko traja od spomladi do zime. Če se pečamo z rejo plemenih svinj in praseta, je gledati na to, da so svinjaki tudi pozimi zadosti topli, suhi in svetli in da so tudi vse prostorne razmere ugodne. Ker morajo potrebno toploto v svinjaki proizvajati in pozimi vzdrževati živali same, je važno, da niso svinjaki previsoki. Prašiči ne oddajajo toliko toplote kakor goveje živali, zato je naravno, da je treba v svinjakih nižjih stropov kakor v govejih hlevih. Pa tudi sicer morajo odgovarjati prostorne razmere svinjaka, da bo ustrezno potrebam teh živali. Važno je v tem pogledu tudi vprašanje, ali naj imajo vsi svinjaki skupen strop ali naj ima vsak svinjak svoj strop, tako kakor ga ima pri naših starih lesenih svinjakih. Ravno tako je važno vprašanje hodnika, ki ga imajo moderni svinjaki navadno znotraj, dočim se mora pri starih lesenih svinjakih potrebna krma od zunaj pokladati.

Za stalno večjo rejo plemenih svinj so svinjaki s skupnim, višjim stropom in posebnim notranjim hodnikom prav primerni in se danes splošno vpeljujejo. Za časovno rejo plemenih prašičev, pri kateri se svinjaki tekoma zime izpraznjujejo, so pa še zmeraj taki svinjaki pripravni, ki imajo vsak svoj strop ali z drugimi besedami, ki so vsak zase na vse strani zadelani, da se v zimskem času preveč ne hladijo.

Zelo važno je tudi, da so svinjaki v tleh trdno izdelani in na ta način zavarovani pred mrazom. Vsa moča se mora s takih tal dobro in sproti odtekat. Z eno besedo, svinjaki morajo že po svoji izpeljavi nuditi živalim suho ležišče.

Naprava svinjakov se ravna v ostalem po obsegu vse reje ali po številu prašičev. Svinjaki velikih posestnikov so navadno nekoliko drugače urejeni in opremljeni kakor svinjaki malih posestnikov.

PREDNOSTI ZIMSKE OTELITVE.

Pri kravah imamo porode skozi vse leto. To je v toliko ugodno, da imamo tudi dosti mleka in teletine med letom. Za prehrano prebivalstva

je to prav, ni pa to v enakem interesu za našo živinorejo. Za napredek naše živinoreje ni namreč vseeno, kdaj se krave pripuščajo. Vsak letni čas ima svoje posebnosti v tem pogledu.

Zimska otelitev ima v mnogih ozirih veliko prednost. Pri zimski otelitvi dobimo več mleka in lepša teleta. Če krava pozimi porodi, se njena mlečnost dvakrat povzdigne, prvič po teletu in drugič, ko pride na zeleno krmo. Krava postane tako rekoč dvakrat mladovna. To se pa v njeni celotni mlečnosti močno pozna.

Drugič pa je resnica, da nam zimska teleta lahko najbolj uspevajo. To pa zaradi tega, ker imajo krave ob suhi krmi vobče bolj zdravo in enakomerno mleko za teleta, drugič, ker imamo pozimi največ časa, da se za dobro vzrejo telet pobrigamo in v ta namen tudi kaj več storimo, in tretjič, ker pridejo dobro odstavljena in dovolj utrjena teleta na lahko prebavno zeleno klajo ali pašo v poletnem času, ko je najugodnejša prilika za razvoj tako mladih živali. Vse to so pa pogoji, ki so nujno potrebni za rejo naših telet, ako jih hočemo v razvoju podpreti. Z eno besedo, pri zimski otelitvi imamo lahko veliko lepše uspehe pri teletih kakor pa pri spomladnih ali poznejših porodih.

Zlasti velja to tudi za kraje, kjer se ob drugem letnem času veliko mleka potrebuje, kakor n. pr. blizu kopališč, letovišč, zdravilišč itd., in kjer se je bati, da nam zaradi ugodne cene mleka trpi vsa reja telet, ker se v takem slučaju mleko teletom rado odteguje.

Po planinskih krajih je zimska otelitev splošno uvedena, tako da pridejo krave po odstavi telet, na novo pripuščene, na pašo. Tudi tej okolnosti je pripisati, ako je reja telet po teh krajih bolj uspešna. Kjer se vrše porodi vse leto, se ne da tega seveda na mah obrniti. Tudi bi ne bilo kaj takega v splošnem interesu. V kolikor se pa da s spomladnim pripuščanjem uplivati na zimske porode, naj se pa to izvaja, da bo s tem kaj več pridobila uspešna reja telet.

VZREJALIŠČA ZA PLEMENSKO ŽIVINO.

Če manjka plemenjakov, trpi vsa živinoreja. In tako se godi danes pri nas. Pri nas je občutno pomanjkanje bikov. Te razmere se od leta do leta slabšajo. Domača izpodreja ne zadostuje, iz inozemstva je pa

silno drago in silno težko dobivati potrebne plemenjake.

Te nevdržne razmere nas silijo, da začnemo malo bolj skrbeti za domačo vzrejo potrebnih plemenjakov in da se postavimo s to rejo na lastne noge. Če se ne bomo poprijeli domače izpodreje potrebnih plemenjakov, nam bo vsa reja še bolj opešala, kakor je že. To pomeni pa rakovo pot. Naša dolžnost je, da v tem oziru več storimo kakor do sedaj. Saj se gre navsezadnje za obstanek naše živinoreje!

Do sedaj so po drugih krajih in deloma tudi pri nas veleposestva največ storila za vzrejo plemenske živine. Ako imajo po teh krajih dovolj plemenjakov, je to pripisati poglavitno velikim in večjim posestvom, ki so se od nekdanj pečala za rejo dobre plemenske živine in z domačo izpodrejo plemenjakov in plemenskih krav in telic. Na takih posestvih je bila najugodnejša prilika za uspešno izpodrejo plemenske živine. Tam so vsa potrebna sredstva in potrebna vednost za to rejo. Pri nas je položaj v toliko neugoden, ker nam manjka z izjemo Prekmurja in nekaj drugih veleposestev — tako velikih in tako urejenih kmetij in vzrejališč. Pri nas smo navezani na mala in srednja posestva, ki imajo v naših živinorejskih razmerah sploh manj pogojev za tako rejo.

Vzlic vsemu temu je treba pa tudi pri nas vzrejališč, da pridemo do potrebnih živali. Zaradi tega je nujno želiti, da se vpeljejo vzrejališča za plemensko živino vsaj na teh veleposestvih, ki so nam do danes še ostala. Na teh veleposestvih bi se morala na vsak način pospeševati reja plemenske živine, kar bo pa le v tem slučaju mogoče, ako jim ostane dosti prilike za pašo in sploh za obsežno pridelovanje krme. Ravno tako pa je tudi potreba, da se manjši posestniki poprimejo izpodrejo plemenskih živali, da bo ustrezno številnim potrebam, ki jih imamo danes s plemenjaki.

ZADNJA MOLŽA.

Molža se mora redno opravljati in pravilno izvajati. Pri molži razločujemo predmolžo, glavno molžo in zadnjo molžo. S predmolžo pripravimo vime za molžo, zadnja molža pa je zadnji del molže, s katero se mora vime do zadnje kaplje

izmlesti. Tedaj popolnoma izprazniti.

Danes polagamo na vse te tri dele vsakokratne molže veliko važnost, ker je prodrlo v splošnem prepričanje, da je na molži veliko ležeče, kako se mlečnost obrača. Važen je tudi zadnji del molže, s katerim je vplivati na to, da se vse mleko popolnoma izloči.

Pri zadnji molži se mora vime toliko časa obdelovati s stiskanjem in izmolzavanjem, da se izloči in iztisne zadnja kaplja mleka. To stiskanje in izmolzavanje se vrši po gotovem redu, menjaje, zdaj na prednji zdaj na zadnji strani vimena, dokler ni vime do čistega pomolzeno. S takim obdelovanjem se močno vpliva na večjo delavnost vimena, na boljši razvoj vimena zlasti pri privesnicah in naravno tudi na večjo sposobnost njegovo za proizvajanje mleka. Koncem koncev je tudi mlečnost sad vaje, oziroma dobre molže, poleg drugih pogojev, ki igrajo pri mlečnosti važno vlogo.

Znano je, da se s slabo in površno molžo krave izpridijo v svoji mlečnosti. Ravno tako je po drugi strani resnica, da se mlečnost z dobro molžo pospešuje. Glejmo tedaj na dobro molžo in bodimo zlasti tudi pri zadnji molži skrbni. Če jo prav izvajamo in do zadnje kaplje vztrajamo, s tem močno vplivamo na boljšo mlečnost. Zato se danes po vseh naprednih deželah polaga največjo važnost na prav izvršeno vsakokratno zadnjo molžo. Izkušnja uči, da delajo prav. Uči pa tudi jasna pamet.

Obrtni glasnik

o V Kostanjevici se je dne 7. januarja vršil ustanovni občni zbor zadruge čevljarških mojstrov za tamonjski sodni okraj; udeležil se ga je kot zastopnik obrtne oblasti gosp. dr. Josip Tomšič. Za načelnika zadruge je bil izvoljen g. Josip Golobč. Novi zadrugi želimo najlepši procvit!

o Obrtno društvo v Šoštanjju je priredilo dne 27. januarja svoj plesni venček v dvorani hotela «Union». Prireditve je prav dobro uspela, kar je znak, da je sodelovalo mnogo pridnih rok. Ples je bil namreč prirejen v prid obrtne nadaljevalne šole. K lepo uspeli prireditvi je posebej čestitati predsedniku obrtnega društva g. Volkmu. Prireditve so se

Anton Stražar:

Iz fantovskega življenja

Drobne zgodbe.

Pogostokrat me obišče moj prijatelj Prgačev Janez iz bližnje Gradške vasi. Oba sva si skoro enaka po premoženju, oziroma — kakor pravijo naši gruntarji — po revščini. Zato sva sklenila še trdnjšo prijateljsko zvezo. Oba sva že v zakonskem jarmu. Ker pa sva oba še bolj mlada, ni čudno, da še rada pogrevava fantovske spomine. Moj prijatelj Janez ima na razpolago celo košaro takih dogodbic, od katerih vam, dragi bralci, hočem nekatere podati. Mogoče niso vse takšne, kakršne bi morale biti, vendar nam jih ne boste zamerili; saj veste: mladi fantje so mlada kri.

I.

Bilo je še pred svetovno vojno. Neko lepo poletno noč so se zbrali fantje sredi Lukovice, stopili v krog in zapeli par fantovskih pesmi. Marsikatero dekle jih je z veseljem poslušalo pri oknu.

«Ti, Janez,» se oglasi Čeržev Polde, «hočeš, da narediva stavo?» «Kako pa?» vpraša Janez.

«Veš, Lucija, ki je v Marijini družbi, se rada baha, da se še ni nikomur oglasila in da se tudi ne bo. Jaz stavim, da se nikomur od nas ne oglasi.»

«Meni se pa bo,» se oglasi Janez, ali staviva za pet kron, imaš korajžo, Polde?»

«Imam — velja!»

Fantje zakrožijo še eno ter se nato podajo proti «štamani» Luciji, ki se je tako hvalila, da se nikdar nikomur ne bo oglašila. Kmalu prispejo na lice mesta. Tam se stisnejo za hišni ogel, a Janez si poišče lestvo ter jo pristavi k Lucijinemu oknu.

«Dober večer, Lucija, oglasi se mi samo za par besed!» Bilo je vse tiho, toda Janez je videl, da dekle še ne spi.

«No, Lucija, le oglasi se! Ako pa ne, je tudi dobro, bom pa povedal kaplanu Ivanu, da nisi hotela sprejeti od mene naročila.»

Na te besede je bila Lucija v hipu pri oknu: «Kaj so pa naročili gospod kaplan? No, povej!»

«Nič posebnega, namesto to nedeljo se vrši shod Marijine družbe prihodnjo nedeljo.»

Prebrisani Janez je nato še dolgo časa kramljal z drugače prav prikupno Lucijo. Ko se mu je zazdelo dovolj, se je od nje poslovil in objubil, da ji še pride — krajšat dolge večere . . .

Dobil je stavo in vrh tega — kar je glavno — ljubico, ki mu pozneje menda ni prav nič zamerila, da jo je takrat z zvijačo spravil k oknu.

«Pa si res premeten, Janez,» je menil Polde, «prav nič mi ni žal za kronice, sem se vsaj naučil, kako se vabijo dekleta.»

II.

V sosednji fari je bilo «žeganje». V znani gostilni «pri Koprivi» je sedelo za mizo polno domačih fantov, ko sta prispela v gostilno Polde in Janez; vsedla sta se v kot pri veliki mizi. Dolinski fantje so imeli na obadva «piko», kar jima je bilo dobro znano. Dokler je bil še dan, jima ni nihče ničesar hotel, le sem in tja je padla na njun račun kaka zbadljivka. Nastal pa je za nju popolnoma drug položaj, ko je gostilničar prižgal luč.

Nekak poglavar domačih fantov Motoviležev Juva je vstal ter izpregovoril: «Fantje, nočaj bo pa tekla še kri!» Na te besede je zasadil svoj

žepni nož na mizo pred sebe. Isto so storili ostali fantje.

Naš Janez pa ne bodi len, je skočil bliskoma izza mize ter udaril po svetiljki. Mahoma je nastala v gostilniški sobi «egiptovska tema», vrišč, preklinjanje in čuli so se glasovi: Udari, bij!

Janez in Polde nista bila pretepača, nista se marala biti z noži, toda braniti sta se morala. Odlomila sta torej od stolov vsak po eno nogo ter se vstopila na vsako stran hišnih vrat. Zmedeni fantje pa so se, misleč, da se nahajata še v kotu, tolkli v kotu sami med seboj. Končno so začeli uhajati skozi vrata in nobeden ni odšel brez udarca — mahala sta dobro Janez in Polde.

Tekom četrte ure je bila soba prazna. To je gledal gostilničar Kopriva, ko je prišel nič kaj vesel z lučjo v sobo. Skoro se ni mogel načuditi, ko je ugledal Janeza in Poldeta popolnoma zdrava.

«Vidva pa imata res srečo,» je menil, «kako sta pa vendar mogla odnesti zdravo kožo?»

«Veste, očka, kar vaše fante vprašajte, kako je bilo to mogoče,» je odvrnil Janez z nasmehom.

udeležili vsi sloji brez razlike strank, kar je dokaz, da se prebivalstvo zaveda velikega pomena obrtno nadaljevalne šole. Zabave pa so se udeležili tudi obrtniki iz Celja, iz Polzele, Mozirja in sosednih krajev. Udeležence pa je dobro zabavala železniška godba iz Maribora.

o Pokrajinska zadruga tesarskih mojstrov za Slovenijo je imela dne 6. m. m. v ljubljanski mestni posve-tovalnici svoj zadružni zbor. Udeležba je bila zadovoljiva; sklenjenih je bilo več resolucij, ki so se odposlale pristojnim oblastim.

o V Središču pri Ptujju se je dne 7. m. m. vršila otvoritev obrtne nadaljevalne šole za najdostojnejšo slavnostjo ter manifestacijo narodne in napredne misli. Slavnost je vodil župan g. Lukačič, posetil pa jo je tudi okrajni glavar g. dr. Pirkmaier, ki je imel lep nagovor. Šolski ravnatelj g. A. Kosi, ki prevzame šolo, je v daljšem govoru proslavljal obrtniški stan, njega pomen in razvoj. Govorila sta še gospoda Zadravec in Veselko, poudarjajoč vzgojevalni pomen obrtnonadaljevalnih šol.

Beleške

+ Psovalcem. Onim, ki so pričeli volilni boj z zmerjanjem in polivanjem gnojnice, ne maramo vračati milo za drago. Zal, da je šel na «Domoljubovo» pot tudi «Kmetijski list». Naj nikar ne misli «Kmetijski list», katerega urejajo gospodje, ki kmeta še poznajo ne, da se glasovi na kmetih pridobivajo s «kroftnimi avsdruki» in preklanjem. Naš kmet misli že dovolj samostojno in celo bolj samostojno kakor je «samostojnim» prav. Škoda, da so voditelji SKS zašli na to pot.

+ Kdor vse obljublja, nobene obljube ne drži. Tako je «Domoljub» pri zadnjih volitvah obljubljal mnogo, a klerikalni poslanci so v Beogradu ves čas mlatili prazno slamo, in sicer tako glasno včasih, da se je «pika, poka» daleč slišalo, toda iz prazne slame ni padlo niti zrnce. Pridigovali so tam tudi o potrebi avtonomije, toda ljudstvo pravi: Avtonomija me ne bo preživljala, če ne bomo delali. Za avtonomistične ideje se ogrevajo da-

nes še najbolj tercijalci in tercijalke, ki mislijo, da morajo trobiti to, kar gospod fajmošter rečejo, čeprav še pravega pojma nimajo, kaj bi jim koristila avtonomija.

Gospodarstvo

KMETIJSKI POUK PO DEŽELI.

Oddelek za kmetijstvo priredi v nedeljo 11. t. m., drugem tednu t. m., nastopne poučne tečaje in predavanja:

1.) V Trziču v šoli po maši, o živinoreji in o izboljšanju hlevov, živinorejski instruktor Gregorc.

2.) V Žalni pri Višnji gori, po maši v šoli, o sadjereji in o živinoreji, pomočnik okr. ekonomista Jereb.

3.) V Podbrezju, o dobičkanosti čebelarstva, potovalni čebelarški učitelj Okorn.

4.) V Vogljah v šoli ob 10. uri, o umni živinoreji, o izboljšanju hlevov in gnojišč, pomočnik okr. ekonomista Hladnik.

5.) V Šenčurju ob 15. uri v šoli: o prašičjereji, o molži in o ravnanju z mlekom za gospodinje, pomočnik okr. ekonomista Hladnik.

6.) V Stari cerkvi, okraj Kočevje, v šoli ob 14. uri, o sadjarstvu in travništvu, pomočnik okr. ekonomista Zdošek.

7.) Na Breznici ob 15. uri, o govedoreji z ozirom na planšarstvo in sirarstvo, okr. ekonomista Sustič.

8.) V Dragatušu po prvi maši v šoli, o kmetijski izobrazbi, o gnojenju, pomočnik okrajnega ekonomista Konda.

9.) V Št. Ilju pod Turjakom, gnojenje krmnih rastlin, uporaba umetnih gnojil, oskrbovanje živine, okr. ekonomista Wernig.

10.) V Rogatcu po prvi maši pri Špornu, o kletarstvu, pomočnik okr. ekonomista Stamberger.

11.) V Jarenini na Štajerskem, po maši v šoli, o pogreških v domačem kmetijstvu, okr. ekonomista Štrekelj.

12.) V Bakovcih v Prekmurju v šoli ob 13. uri, o splošnem kmetijstvu, pomočnik okr. ekonomista Pavlica.

= Vrednost našega denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 6. t. m.: 1 dolar za 101 do 103 dinarje, 100 češkoslovaških kron za 14 do 15 par, 100 avstrijskih kron za 14 do 15 par, 100 laških lir za 500 do 505 dinarjev, 100 nemških mark za okoli 25 par. — Na curiški borzi se je istega dne dobilo 100 dinarjev za 4 švicarske franke 95 santimov, to je za skoro 5 švicarskih frankov.

= Cene na celjskem trgu so bile 1. t. m. nastopne: govedina v mesnicah 14 do 15 dinarjev za kg, na trgu 12 do 13 dinarjev, teletina 15 do 16 dinarjev, svinjina 22 in pol do 25 dinarjev, slanina 36 do 38 dinarjev, mast 40 dinarjev. Sirovo maslo je stalo 45 dinarjev za kg, eno jajce 2 do 2 in en četrt dinarja, liter vina 10 do 12 dinarjev, liter mleka 3 do 3 in pol dinarja, kg kristalnega belega sladkorja 22 dinarjev, v kockah 24 dinarjev, liter namiznega olja 30 do 32 dinarjev, kg moke «00» 7 in pol dinarja, «0» 7 dinarjev 40 par, «2» 7 dinarjev.

= Živinski sejmi v Mariboru. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za kmetijstvo, v Ljubljani je z dne 22. januarja sklenila, da so do preklica prepovedani živinski sejmi v mestu Mariboru.

= Cene krmi. Na zadnjem zagrebškem sejmu se je tržilo: seno po 175 do 212 in pol dinarja, detelja po 225 do 250 dinarjev, otava po 200 do 225 dinarjev, slama po 137 in pol do 162 in pol dinarja za 100 kg.

= Cene živini v Zagrebu. Zadnje dni so se tržili za kg žive teže: teleta prvovrstna 12 in pol do 14 dinarjev, drugovrstna 11 do 11 in pol dinarja, voli prvovrstni 10 dinarjev 75 par do 12 dinarjev, drugovrstni 8 in pol do 9 in pol dinarja, tretjevrstni 5 in pol do 7 dinarjev, mlada živina 10 do 10 in pol dinarja, krave drugovrstne 6 in pol do 7 in pol dinarja, tretjevrstne 5 in pol do 6 in pol dinarja, svinje sremške debele 25 do 28 dinarjev 25 par, domače 24 in pol do 25 dinarjev, srednje 21 dinarjev 25 par do 22 dinarjev 50 par.

= Vinski sejem v Metliki, ki ga je priredila 4. t. m. pred kratkim ustanovljena Vinarska in sadjarska

zadruga, je pokazal dobro kakovost vin. Sejem je posetilo več trgovcev in gostilničarjev. Sklenilo se je precej kupčij, vendar ne toliko, kakor se je pričakovalo. Čitalniški prostori, kjer se je sejem vršil, so bili lepo okrašeni. Pozornost so vzbujali zlasti lični ornamentirani sodčki, ki jih je izvršil sodar Jure Horvat iz Pobrežja.

Novosti

* ZBOR ZAUPNIKOV DEMOKRATSKE STRANKE bo v Ljubljani dne 18. t. m. ob 11. uri dopoldne v Narodnem domu. Vabljeni so zaupniki iz vse Slovenije. Na dnevnem redu so zelo važne točke. Dolžnost vsakega zaupnika je, da se zbora zanesljivo udeleži.

* Cenjenim dopisnikom. Kar je nastalo, pride v prihodnji številki.

* Kraljica Marija obolela. Kraljica Marija je lahko zbolela za angino. Po nasvetu zdravnikov ne sme zapustiti dvora.

* Klerikalci zopet klepljejo avtonomijo. Klerikalno časopisje je nekaj časa molčalo o avtonomiji, sedaj pa jo zopet kleplje in se je poslužuje v svrhu agitacije, ker jim je menda drugih agitacijskih sredstev zmanjkalo. Ako govorimo čisto odkrito, naše ljudstvo pametno misli in mu ne gre v glavo, kakšne koristi bi imelo, če bi se država razdelila v šest držav v državi. Vsaka takšna država bi morala imeti svojo vladu, nove urade, kar bi stalo ogromno denarja, katerega bi seveda moralo plačati ljudstvo. Sicer se pa k temu vprašanju še povrnemo, da podrobnejše dokažemo klerikalne avtonomistične sleparije.

* Zakaj hujskajo farovski gospodje proti «Domovini»? Zato, ker se je bojijo. Najogabnejši list na Kranjskem, «Domoljub», pravi, da je «Domovina» centralistična in brezverska ter da jo naj zato vsakdo zavrne. Mi pa pravimo: Da se resnica prav spozna, je treba čuti oba zvona. — Zato, dragi čitatelji, kar čitate poleg «Domovine» tudi «Domoljuba» in vdeli boste, kakšen lažnivec je «Domoljub». Ako bi bil «Domoljub» o svoji resnicoljubnosti res prepričan, bi se pač ne smel bati, da bi «Domovina» klerikalni stranki odjedla kaj glasov. Opozarjamo, pa, da temeljito preberete «Domovino» in potem presodite, ako je le en sam očitek «Domoljuba» «Domovini» upravičen. To pa je resnično, ako mi trdimo, da je «Domoljub» podel lažnivec in naravnost bogokletnik, ki zlorablja krščansko vero v posvetne politične svrhe ter bogokletno izrabljajoč krščanstvo zmerja in psuje kot pogan. To je resnica, čeprav bridka!

* Generalni izseljeniški komisariat kraljevine SHS objavlja: Naši izseljenci, ki so za časa vojne aktivno služili v ameriški vojski in ki so bili zavarovani pri vladi Zedinjenih držav, pa so kesneje opustili redno plačevanje zavarovalnih premij, se opozarjajo, da morajo vsi — razen trajno nesposobnih — obnoviti svoje zavarovanje, in sicer z nastopnimi pogoji: Oni, ki so zdravi, da plačajo samo dve mesečni premiji (ne da bi morali plačati zaostale premije); oni, ki so zaradi posledic vojne slabega zdravja, da plačajo vse zaostale premije z obrestmi. — Za natančnejša pojasnila se lahko obrnejo pismeno na Generalni izseljeniški komisariat v Zagrebu, Kamenita 15. Navede naj se točni naslov, odnosno redne vojaške številke (Serial Number) ter številka zavarovalne police. Interesenti pa se tudi lahko obrnejo neposredno na U. S. Veteran's Bureau, Washington, D. C., s pismom naslednje vsebine: «Please send me

Lovska latinščina

Je že kdaj bilo slišati, da lovci lažejo? Ne, nikoli še ne! Vedo res naši „jogri“ povedati marsikatero nad vse čudno dogodivščino iz svoje nikdar prazne lovske torbe, pa naj bodo ti doživljaji še toliko nedoumljivi navadnemu zemljanu, se vendar ne običavajo krstiti s prilastkom lažnivosti, temveč se imenujejo: lovska latinščina.

V soboto je imelo lovsko društvo v Blatnem dolu v gostilni pri „Treznem volku“ svoj običajni tedenski sestanek. Nanesla je dobra sreča, da sem tudi jaz bil povabljen v to družbo. Večer je potekel v najugodnejšem razpoloženju. Ko sem se zjutraj prebudil, me je sicer bolela glava, menda radi napetosti živcev, in želodec radi preoblega smeha. Povem pa tukaj par zgodb, ki sem jih slišal v soboto zvečer.

Lovca Krivogled je začel prvi in takole:

„Zadnjič sem šel na lov s svojim Dakelnom. Komaj dospeva med grmičje, spusti Dakel glavo, teče naprej, se na mah ustavi in me pogleda. V istem trenutku opazim v grmu spečega zajca. Naperim nanj, ustrelim — zajec odskoči. Za vraga! Ustrelim drugič, zajec pade. Ali glej čudo: moj Dakel prinese iz grmovja svojega zajca in jaz sem ustrelil enega. Spak je bil ta, da je moj imel

samo glavo in prednje noge, Dakel pa je prinesel zadnjo polovico, ki je ostala v grmovju...“

Drugi je povzel besedo lovec Srakoper: „Pred par dnevi pride k meni soseda in mi potoži, da ji je lisica ravnokar ugrabila kokoš. Hitro zadenem puško, toda smola! Patrone sem imel, pa nobene krogle. V naglici torej vtaknem v patrono žebelj, nabašem puško in sledim lisici. Par sto korakov od vasi opazim rjavo roparico za nekim hrastom, kako se pripravljala na kurjo pojedino. Približam se še nekoliko in pomerim. Puf! — zadel sem lisico v rep in žebelj jo je pribil k drevesu. Pohitim tjakaj, prežem lisici kožo na glavi in začnem udrihati s palico, da je jezna živalica sama skočila iz kože in pobegnila v gozd. Meni pa je ostal njen dragocen kožuh...“

Lovca Pokljuka je pohvalil svojega psička, o katerem je povedal nastopno zgodbo: „Spomladi sem bil na lovu v gorovju. Seboj sem imel svojega Cucka. Naenkrat zagledam nizko nad seboj velikega orla. V istem hipu orel že šine navzdol, popade Cucka in ga odnese nazaj v višino. Puško sem imel opasano in predno sem mogel nameriti, je bil orel s Cuckom že previsoko. Opazujem mirno prizor in gledam, kako se ubogi Cucek bori s svojim roparjem. In glej, posrečilo se mu je, da je z zobmi segel orlu do vratu in mu pregrizel goitanec. Ob-

nemogli orel se je začel počasi spuščati navzdol. Cucek se ga je previdno držal in dospela sta na zemljo. Tako se je rešil moj Cucek; orla s pregrizenim vratom pa imam doma lepo nagačenega in shranjenega v znamenit spomin.“

Počasi in slovesno je pripovedoval še gospod Nedeljski: „Nekoč sem na medvedjem lovu v planinah prišel v zagoneten položaj. Čakal sem s puško v roki, na brvi, ki je vodila preko globokega prepada. Zdajci prilomasti po stezi velik medved. Ustrelim, puška mi zdrkne iz rok in pade v prepad, medveda pa nisem zadel. Obrnem se in hočem uteči ali glej, na drugi strani medvedka zastavi pot. Premislite, bratci, težak položaj: jaz nad prepadom, na vsakem kraju brvi pa medved in medvedka, ki renčita in z zobmi režita v mene...“ Gospod Nedeljski globoko vzdahne in si začne basati pipo, nas pa se poloti radovednost in vsi obenem vprašamo: „No, kaj pa je bilo potem?“

„Snedla sta me!“ odvrne ravnodušno gospod Nedeljski in zapali tobak...

Še več takih in enakih je bilo v soboto zvečer na dnevnem redu pri „Treznem volku“. Toda, kakor rečeno, taka lovska latinščina povzroča glavobol in kruljenje v želodcu, to tembolj, ker jo je treba spremljati z izdatnimi požirki stare vinske kapljice... —P.

information about reinstatement of my insurance. Serial Number: (številka); police of ins: (številka); adress: (točni naslov). (Prosim pošljite mi navodila glede obnove mojega zavarovanja. Vojaška številka, številka zavarovalne police, naslov.)

* **Pašičeva bolezen.** Pašič nosi na hrbtu že častljivo številko križev, zato bi ne bilo nič izrednega, ako bi ga starostna slabost tuintam položila na bolniško posteljo. In Pašič resnično večkrat oboli, ampak, kar je pri tem najbolj zanimivo, povzročajo njegovo bolezen edino in vselej le — politične prilike. Zatorej ima tako zvana Pašičeva «bolezen» že čisto politični pomen. Zadnji teden se je v Skoplju vršila skupščina radikalne stranke in Pašič se je tjakaj podal v posebnem salonskem vozu in v spremstvu dostojnega števila orožništva. Ko se je vrnil nazaj v Beograd, je nenadno moral v posteljo. Ko se je ta vest razširila po Beogradu in po časopisu, so merodajni politični činitelji že zmajali z glavo, češ, nekaj se kuha. In res je kmalu nato tudi prišlo poročilo, da skopljska skupščina nikakor ni uspela po želji radikalnih voditeljev in pa, da vlada bolj in bolj brede v težkoče in zmede. Če bo šlo tako naprej, bo Pašič že še večkrat moral v posteljo in na dan volitev morda enkrat resnično dobi — mrzlico.

* **Demonstracije proti Luddendorfu v Celovcu.** Iz Celovca poročajo, da je dne 4. t. m. došel tja nemški maršal Luddendorf, da na poziv nekega vsenemskega društva priredi predavanje. Čim je delavstvo doznalo za prihod Luddendorfa, se je zbiralo v velikih množicah na kolodvoru in sprejelo nemškega generala s klici: Krvoses, uničil si Nemčijo itd. Pred hotelom, v katerem je bil general nastanjen, je tudi prišlo do burnih demonstracij. Na zahtevo delavstva so se morale odstraniti vse zastave, ki so bile razobešene v čast Luddendorfu. V mestu je vladalo veliko razburjenje, prišlo je tudi do spopadov med demonstranti in policijo.

* **Molitve za mir.** Papež je naročil svojemu kardinalu-vikarju, naj poskrbi, da se bodo v vseh katoliških cerkvah na svetu opravile službe božje in potrebne molitve za odvrnitev nove vojne nevarnosti. Štirinajstega leta smo molili za vojno in «zmago», potem zopet za mir, ki je tudi prišel, ker je priti moral, in sedaj ko papeževi fašistovski rojaki ropotajo s sabljico, ponovno prosimo za odvrnitev vojne nevarnosti. Molitev gotovo ne škoduje, toda Bog mora resnično biti v zadregi, kdaj in komu naj ustreže . . .

* **Naši rojaki v Vladivostoku.** Časopisi poročajo, da se nahaja na daljnem azijskem vzhodu, v Vladivostoku, še precej Jugoslovancev, katere je vzela pod zaščito Francija. Ujetniki bi se radi vrnili v domovino, a so brez potrebnih sredstev.

* **Italijanska šola v Ajdovščini.** Preteklo nedeljo so otvorili v popolnoma slovenskem kraju v Ajdovščini na Goriškem prvo italijansko ljudsko šolo. Pri otvoritvi so bile navzoče fašistovske organizacije iz vseh bližnjih krajev. Tako postopajo italijanske oblasti z našimi zasuznjenimi rojaki!

* **Celjski «Jagaball».** Istočasno, ko je našim zasuznjenim bratom onstran Karavank prepovedano vsako društveno, makar še tako nedolžno, udejstvovanje, so naši celjski Nemci in nemškutarji za predvečer Svečnice priredili svoj «Jagaball», zamisljen kot izrazito nemškonacionalna in izzivalna prireditev. Vršile so se velike priprave in izvedelo se je tudi, da se zabave udeležijo ne le

nemškutarji iz sosednjih štajerskih mest, temveč tudi nekateri odposlanci iz Avstrije. Ko se že merodajne oblasti niso zavedle, da preprečijo samopašni nemškutarški škandal na slovenskih celjskih tleh, ki jih je nekoč tako trdo tlačila nemčurska peta, so se narodnozavedni krogi, predvsem naša vrla mladina, povsem naravno zavedli svoje naloge, da z energično demonstracijo zavrnejo nemškutarstvo izzivanje. Merodajne oblasti niso uvaževale njihovih svaril, temveč so za varstvo nemčurjev dale z našimi vojaki in orožniki obkrožiti hotel «Union», da bi vendar kakemu nemčurju ne padel las z glave. Narodna mladina ni hotela izzivati spopadov, le par nemških jetrov je dobilo kako izdatnejšo brco in pa znanemu Kossu so na njegovi kavarni popokale šipe.

* **«Nema mandata bez brade»** ali: smola nesrečnega Radeta. Že zadnjič smo poročali, da hoče ministrski predsednik Pašič spraviti v parlament svojega nadebudnega sina Radeta. O tem, kako gospodič Rade Pašič agitira in kandidira, pripoveduje hrvaški listi nastopno veselo zgodbo: Zadnjič se je gospod Rade v avtomobilu odpravil na agitacijo po Sremu. Na prvem zboru v Krčedinu se je volilcem predstavil takole: «Bratje, jaz sem vam Pašič iz Beograda in vas prosim, da glasujete zame!» Volilci pa so zmajali z glavami: «Ti da si Pašič, brate?! E, vrag te dal, saj nimaš niti brade.» Nesrečni golobrjadi Rade pa je pomirjeval razburjene zborovalce: «Saj nisem stari Pašič, temveč sin njegov!» — «Če je pa tako,» so mu odvrnili volilci, «tedaj pa počakaj, da ti zraste brada kakor tvojemu očetu. Tedaj pridi in izvolili te bomo za poslanca . . .»

* **Izum nove strojne puške.** Neki višji častnik naše armade je v družbi z nekim strojnim inženjerjem sestavil te dni v Skoplju novo strojno puško. Poizkusi s to novo puško so uspeli prav dobro. Nova puška lahko odda v eni minuti 1000 strelcev.

* **Kaj bo z odtegnjenimi 20 odstotki?** Z mnogih strani dobivamo vprašanja, kdaj bodo vrnjene one vsote, ki so bile odtegnjene ob priliki markiranja staroavstrijskih bankovcev. Čas bi bil, da merodajni činitelji že enkrat pojasnijo, kdaj dobimo ta denar nazaj.

* **Lovska sreča.** Že parkrat smo omenili, da se je volčja zalega po gozdovju na Kranjskem zelo razpasla in da ji je treba napovedati neizprosno boj do iztrebljenja. Posebno ogrožena od volčje zalege so lovišča v kočevskem okraju, kjer je ta zverjad v letošnji zimi napravila že obilo škode. Toda kočevskim, ribniškim in krimskim lovcem se mora priznati, da so z vztrajnim zasledovanjem že marsikaterega «ostrozoba» položili na tla. Nedavno smo zopet iz Loža prejeli vest, da so lovci snežniške graščine v enem samem pogonu ustrelili dva stara volka in dve volkulji. Lov je vodil višji gozdar Kibic. Volkovi so baš trgali srno, ko so jih lovci spretno obkolili. Samo eden je utekel, štirje pa so obležali na bojišču. Za ta izredni uspeh gre vse priznanje višjemu gozdarju Kibicu in požrtvovalnim logarjem snežniške graščine.

* **Lesene hiše za bolnike z nalezljivimi boleznimi.** Naše ministrstvo za narodno zdravje je naročilo iz Nemčije na račun vojne odškodnine 20 lesenih hiš, ki jih bodo uporabljali kot bolnice za nalezljive bolezni.

* **Ostra zima v Macedoniji.** Iz Macedonije poročajo, da je v zadnjem času tam zavladal hud mraz. Temperatura znaša 20 do 25 stopinj pod ničlo.

* **Fašistovski golju v zaporu.** Fašist Querino Pelicelli je podjeten prekupčevalec in prefrigan golju. Pred letom dni je razširil svoje trgovske zveze preko Slovenije, Madžarske in Avstrije, nakupoval raznovrstne pridelke in blago ter ga nemoteno spravljaj preko meje v različne države. Pri tem barantanju je spretno okanil več trgovcev in je tudi par slovenskih tvrdk osleparil za večje vsote. Končno ga je policija izsledila v Gradcu in ga izročila mariborskemu sodišču. V tamošnjih zaporih sedaj premišljuje svoje goljujije in svoje «ponižanje». Fašistovski konzul v Gradcu se je že potegoval za njega, pa brez uspeha, ker je že odločeno, da bo podjetni fašist Querino dajal odgovor pred našo poroto.

* **Trinajstletna mati.** V vojvodinskem selu Pečir je trinajstletna deklica Julija Vira porodila zdravega fantka. Nezakonski očka, ki tudi še ni v pravih letih, je iz strahu pobegnil preko meje na Madžarsko.

* **Velika poneverba.** V Mariboru so te dni revidirali blagajno na glavnem kolodvoru. Komisija je ugotovila, da manjka v blagajni 400.000 dinarjev. Poneverbo je izvršil uradnik Drago Jenko, ki se bo moral pokoriti v zaporu.

* **Nečloveški sin.** Te dni je streljal v Kranju 33letni Franc Zadražnik na svojega lastnega očeta. Krogla je zadela očeta v trebuh in ga težko ranila. Ko je sin opazil, kako strašno dejanje je izvršil, se je hotel tudi sam ustreliti, a samokres ni bil več nabit. Nečloveškega sina so orožniki aretirali.

Iz raznih krajev

* **V Zgornji Šiški** je bilo hlapcu Valentinu Tavčarju ukradenih več stvari in gotovine v skupni vrednosti 2690 dinarjev. Razume se, da je Tavčar s tem prav občutno prizadet.

* **Na Planini pri Rakeku** je v gospodarskem poslopju Windischgrätzove graščine nastal ogenj, ki je uničil znaten del gospodarskih objektov ter s tem povzročil veliko škodo. Windischgrätzovo posestvo je pod sekvestrom.

* **V Kranju** je bilo natakarcu Pepci Blažnu ukradenih 6 tisočakov. Orožniki so aretirali Ivana Škofica, ki je tatvino priznal.

* **V Dolnji vasi pri Vidmu** je umrl posestnik g. Anton Cerjak. N. v m. p.!

* **Na Bohinjski Bistrici** je v starosti 78 let izdihnila gospa Josipina Goričnik. N. v m. p.!

* **V Dolnjem Logatcu** je umrl gospod Pavel Kranjc, vpokojeni finančni preglednik. N. v m. p.!

* **V Stari Loki** je umrl Fran Bernik, veleposestnik in lesni trgovec. N. v m. p.!

* **V Spodnji Sorici** je gostilničarju in posestniku požar uničil skedenj. Škoda se ceni nad 600.000 K, zavarovan pa je bil le za 52.000 K.

* **V Cerknici** se je poročil g. Milan Kravanja z gdč. Zenko Cerjakovo. Mlademu sokolskemu paru prisrčen: Zdravo!

* **V Veliki Loki pri Trebnem** je umrla po 9letni bolezni Marija Strajnar. Bodi ji zemlja lahka!

* **V Lescah** je umrl g. Ivan Fabiani, lekarnar. Pokojnika so prepeljali v Škofjo Loko, kjer so ga položili v rodbinsko grobnico. N. v m. p.!

* **V Braslovčah** se je vršil pogreb g. dr. Ivana Vovška, upokojenega dvornega svetnika, ki je umrl v Celju. Pokojnik se je tudi pred vojno vedno izkazoval kot neustrašen narodnozaveden mož; kot sodnik je bil vesten in učen. Rojen je bil v Braslovčah, kjer je doma tudi nje-

gova zvesta družica iz znane in ugledne obitelji Pauerove. L. 1907. je bil tudi izvoljen v državni zbor kot zastopnik savinjskih občin. Bodi mu ohranjen prijazen spomin!

* **V Rajhenburgu** je prejšnji terek šel župnikov hlapec v gozd drevje podirati. Pri tem opravilu se je drevo podrlo nanj ter ga ubilo. — Dne 26. januarja se je vrglo pod jutranji poštni vlak mestno opravljeno dekle. Blizu Vidma so potniki opazovali krvavi prizor. Poizvedbe so dognale, da se je pisala samomorilka Cvirnova in je doma iz Leskovca pri Rajhenburgu. Služila je v Zagrebu ter prislužila dete. Prišla je domov porodit, a brezsrčni sorodniki so jo pognali od hiše. V obupu je sirota šla v smrt.

* **V Stolovniku pri Rajhenburgu** je umrl posestnik in župan g. Anton Kunej v starosti 60 let. Pokojnik, širom okrog znan in ugleden mož, je bil vzoren gospodar in napreden narodnjak. Zupanovai je trideset let, a si je tudi kot član raznih zastopov in korporacij pridobil velike zasluge. Bodi mu ohranjen trajen in lep spomin!

* **V Družmirju pri Šoštanju** je po daljšem bolehanju umrla gospa Josipina Dvornik, soproga tamošnjega uglednega posestnika. Pokojnici, ki je bila dobra mati in gospodinja, bodi ohranjen lep spomin!

* **V Hrastniku** so tatovi vdrli v železniško skladišče in pobasali nad 50 kg sladkorja, vrednega 5000 K. Sladkosnedim tatovom še niso na sledu.

* **V Vojniku** je umrl g. Uratarič, bivši trgovec, ki je bil tudi v prejšnjih nemškutarških časih vedno narodnozaveden mož. Blag mu spomin!

* **V Dornovi pri Ptuju** je umrl g. Matija Zgeč, posestnik in cerkveni ključar. N. v m. p.!

* **V Breznu na Koroškem** je umrl veleposestnik Šimen Kušter, zaveden slovenski mož. Po plebiscitu so mu Nemci zažgali hišo. Žalost nad nesrečo in naporu pri gradbi novega doma so spravili moža v prezgodnji grob. Bodi mu lahka zemlja!

* **V Šmihelu na Krasu** je umrl tamošnji podžupan g. Janez Penko. Pokojnik je bil odločen in naroden naprednjak ter je v vsej okolici užival spoštovanje. Bodi mu lahka zemlja!

Zanimivosti

USTVARITEV EVE.

O ustvaritvi Eve, prve žene, je za nas katoličane merodajno sveto pismo, ki — kakor vsi že vemo — pravi, da se je Bog za to dejanje poslužil Aadamovega rebra. Priznati pa se mora, da je razen svetega pisma še mnogo drugih pripovedk o tem čudnem dogodku v raju. Saj se celo med katoličani najdejo ljudje, ki trdijo, da ni bila Eva ustvarjena od Adamovega rebra, temveč Adam od Evine pete, zato da je še dandanes mnogo ubogih zakoncev pod ženinim «pantofljem» . . .

Po feničanski bajki si je prvi človek sam ustvaril ženo. In sicer iz slonove kosti. Ni niti mislil na to, temveč je za kratek čas iz slonove kosti rezljal nekako figuro. In glej, boginja lepote je v njegovo igračko dahnila življenje, in iz slonove kosti je pred začudenim možem vzrasla njegova družica.

Grška legenda pravi, da je višnji bog Zevs ustvaril prvo ženo. Prav za prav ne on sam s svojimi rokami, temveč bogu Hefajstu je zapovedal, naj mu iz ilovke napravi primeren lik. Ko je bilo to dovršeno, je Zevs zapovedal svojim boginjam, naj novoustvarjeni ženski podobi dajo svoje najslabše lastnosti. Tako se je

zgodilo. Ko ji je vdihnil življenje — je stala prva žena pred njim, lepa, toda čudnih lastnosti, katere so ji bogovi še često morali popravljati. Skandinavci imajo drugo vero- vanje. Pravijo, da je večni kralj Bog imel tri sine: Adama, Vila in Vela. Ti so se nekoč šetali ob morski obali in našli dve paličici; eno jase- novo, drugo drenovo. Za kratek čas so Bogovi sinovi začeli te dve paličici rezljati in so iz drenove iz- delali prvega moža in iz jasenove njegovo družico.

Zanimiva je sledeča arabska le- genda: Ko je Adam pojedel jabolko, se mu je na nogi razvil velik tvor, ki pa se je kmalu razpočil in iz nje- ga je skočila — ženska. Adam je bil zaradi prestanih bolečin tako razjarjen, da je hotel žensko raz- sekati. Toda Bog mu je to prepove- dal in mu v tolažbo in okrepitev po- nudil pijače. Adam se je kmalu raz- vedril, začel se z žensko šaliti in se je je sčasom čisto privadil.

Indijanci so prepričani, da sta mož in žena zrastle iz rdeče in bele koruze. To tolmačijo s tem, da sta mož in žena vitka kakor kuruza in da imata na glavi lase, ki so ostali od koruznega povessa. Sploh pa — trdijo brihtni Indijanci — sta prva dva človeka živela doslovno — v koruznem zakonu . . .

IZ PASJEGA ŽIVLJENJA

je napisal v nekem nemškem časopisu neki dr. Zell nastopna zanimi- va opazovanja: Čemu se pes vrti, preden leže? Vrti se le, kadar hoče ležati na toplem. Zato se v hudi vročini ne vrti, nego iztegne vse štiri od sebe. Vrti se pa, kadar hoče zložiti svoje telo v obliko kroga, da mu je gorko; zato se zvije še stoječ kolikor mogoče okroglo in se nato vleže.

Čemu pes tuli, preden mu gospo- dar umre? Dr. Zell trdi, da ima pes tako oster vonj, da čuti bolnikovo notranje razkrajanje, še preden na- stopi smrt. Doživel je sam, da se je bolnikov pes skrivil v kot in silno tulil. Bolnikova žena je vznemirjena poslala po zdravnika. Ta je bolnika preiskal in izjavil, da 24 ur ni no- bene nevarnosti za moža. Toda pes je vedel več: čez tri ure je bil mož že mrtič!

Ko je neki posestnik menažerije težko obolel, so začele hijene, šakali in psi strašno tuliti in lajati. In kmalu nato je posestnik menažerije umrl. Pri teh živalih je vonj najbolj razvit in z vonjem vedo več, nego vidijo z očmi.

V vonju tiči pač tudi rešitev ne- razumljive zagonetke, da najde vča- silih pes domov iz največje daljave. Neki ovčarski pes je bil ukraden v Monakovem in z železnico odpeljan v Berlin. Pes pa je pritekel peš na- zaj v Monakovo k svojemu gospo- darju.

Koga pa se boji skoro vsak pes? To vedo zločinci, tatovi, vlomilci. Kadar so v nevarnosti pred psi, te- čejo po vseh štirih in drže med zob- mi svoje pokrivalo. Pes se zboji in zbeži. Ze pred 3000 leti je pel Ho- mer o Odiseju, ki je sedel na tla in se s tem rešil hudih psov. Izkušnja uči, da se človek najlažje reši psa, ako séde.

Dr. Zell je mnenja, da je ta pasji strah podedovan. V pradobi je bilo najhujši sovražnik psov po štirih hodeče, človeku slično bitje — brž- čas opica. Ker je bila opica okret- nejša ter je lahko uporabljala vse štiri ude za napad in v brambo ter je imela povrhu še ostro zobovje, je bil pes navadno žrtev. Neki uče- njak pripoveduje, da se je pavijan naravnost igral s hudim psom. Go- rila in nekatere druge opice pa psa kar urno raztrgajo. Ker sede opice

navadno na tleh, ker hodijo včasim po vseh štirih in so človeku zelo po- dobne, meni dr. Zell, da živi spo- min na borbe z opicami še v da- našnjih psih. Zato se boje opic in človeka, ki hodi po vseh štirih ali ki sedi na tleh.

Razno

× **Nezvesti zakonci.** Imenitna zgodba se je te dni dogodila v neki laški vasi. Neka žena je opazila, da jo njen mož vara in da ji postaja nezvest. Ni mu hotela zagreniti živ- ljenja z vednimi očitki, temveč se je podala k župniku in ga prosila, naj prihodnjo nedeljo napravi pridigo o zakonski zvestobi; morda na ta način pripravi njenega moža nazaj k srečnemu življenju. Župnik je ugo- dil njeni prošnji. Naslednjo nedeljo je pridigoval tako pretresljivo in ganljivo o zakonski zvestobi, da bi moral tudi kamnito srce omajati. Na koncu pridige pa je za primer opomnil, da se tudi v cerkvi nahaja nezvest soprog, katerega zaenkrat noče imenovati, temveč mu samo priporoča, naj se spokori in naj v znak pokore po cerkvenem opravilu vrže v puščico srebrno liro za ob- činske siromake. Ko se je cerkev iz- praznila in je cerkovnik — v zakri- stiji odprl puščico, je v njej na- mesto ene našel sedeminštirideset srebrnih lir. Toliko je namreč fara štela zakoncev in toliko — spokor- nikov.

× **Veseli žepni tat.** Po berlinskih listih posnemamo nastopni smešni dogodek: Neki premeteni žepni tat je na tramvaju izmaknil zamišljene- mu profesorju Maisbergu listnico. Ko je tat s tem plenom prišel do- mov, je v listnici našel samo borih 16 mark — kar je ravno za pol žem- lje — in pa par ljubavnih pisem, ki jih je profesorju pisala zaročenka. Žepni tat je listnico z vso vsebino vložil v kuverto, pridal še par sto mark iz svojega in vse skupaj poslal gimnazijskemu ravnatelju s prošnjo, naj listnico vrne «ubogemu profes- sorju». Obenem darežljivi žepni tat vnaprej čestita profesorju k srečne- mu zakonu. Ko je profesor prejel listnico, je bil od srca vesel, a se žal ni mogel zahvaliti gospodu ta- tu, ker je ta iz previdnosti pozabil dodati svoj naslov . . .

× **Dete brez rojstnega dneva.** Angleški listi prinašajo šaljivo, toda resnično vest o detetu, ki nima rojst- nega dne. Pred dvema tednoma je prispela v neko angleško pristanišče ladja «Tainui» iz Nove Zelandije. Ladja je iz Zelandije odplula 5. de- cembra in naslednji dan je na njej gospa Edgar Jones rodila krepke- ga fantiča. Ko bi se to bilo dogo- dilo na kopnem, bi se novorojenčku štél 6. december kot rojstni dan; ker pa se je to pripetilo na morju, se to v pomorskem koledarju sploh ne upošteva, ker prvi dan po odho- du iz Nove Zelandije proti zapadu je tako zvani «dan antipodov». Ta dan se namreč vse ure premaknejo za 24 ur nazaj, da se dobi pravilni evropski čas. Prvi popotni dan ladje se torej briše iz koledarja. In tako je malega dečka, ki je bil rojen tega izbrisanega dne, že kar pri rojstvu zadela ta nesreča, da mu sedaj an- gleške oblasti nečejo priznati rojst- nega dne. Pravijo namreč, da se je rodil ob svetem Nikoli, kar je delo- ma tudi resnično.

× **Angleški učenjak o ženskem spolu.** Angleški učenjak Silomain, ki se je mnogo bavil z vprašanjem, kdaj se mladenke poročijo, je prišel do nastopnih rezultatov: Od 1000 mladenk se jih poroči v dobi od 15. do 20. leta 362. To je doba, ko je ženska privlačna kot nerazviti cvet in vsak moški upa, da jo do- vede do popolnega cveta. V dobi

nad 20. let se jih poroči 388. To je doba, ko se ženska smeje, a ljudje silno ljubijo smeh in veselje. V sta- rosti 25. let se jih poroči okoli 60. To je doba, ko ženska ljubi. V sta- rosti 35 let se jih poroči 20. V tej dobi je ženska prepričana, da po- lagoma izgublja svoj čar. V starosti od 38 do 39 let se poroči od 1000 mladenk samo ena. Žene v dobi od 40. let naprej pa oddajajo sobe v najem. Tako zaključuje svoja raz- iskavanja imenovani učenjak.

Za smeh in kratek čas

Nebeško oblačilo.

Fajmošter Pankracij v Gorski ru- pi je nekoč pri krščanskem nauku razlagal pripravo zo smrtno uro in Marijinim družbenkam polagal na srce sledeči nasvet: «Kadar se boste odpravljale iz te doline solz, si pri- pravite dostojno oblačilo, v kate- rem boste stopile pred večnega sod- nika. Katera ima kaj grehov na ve- sti, naj obleče črno oblačilo, katera pa ima čisto vest, naj obleče belo obleko nedolžnosti.»

Nedolgo zatem se je razbolela pobožna devica Kleplja in se v božji vdanosti pripravljala na poslednjo uro. Obiskal jo je tudi gospod Pan- kracij.

«Oh, gospod župnik,» je zauplji- vo vzdihnila pobožna Kleplja, «ka- dar umrjem, naj me oblečejo v belo oblačilo.»

«To je lepo od tebe, draga Klep- lja,» pravi fajmošter Pankracij.

«A vseeno,» sramežljivo odvrne Kleplja, «tuintam pa na belo obleko le prišijte kako črno pentljo . . .!»

Ožbovt pri telefonu.

Tudi Ožbovtva je po zaključju do- letelo, da je moral v Ljubljani po te- lefonu povprašati za svojo ženo, ki je čakala nanj v kavarni «Evropa», dočim je on sam bil v kavarni «Zvezda». Ker je Ožbovt precej do- vzeten za kake posebnosti, je pokli- cal natakarja in ga vprašal, kako bi se dalo napraviti, da bi ženo pokli- cal k sebi, ne da bi jo bilo treba iskati, ker se mu ne ljubi. Natakar ga je poučil, kako se da to napraviti po telefonu. Ožbovt hrabro pozvo- ni pri telefonu in reče: «Prosim, recite moji ženi Uršuli, naj pride sem.»

Gospodična na centrali: «Prosim, katero številko želite?»

Ožbovt: «Ja, kaj mislite, da imam toliko žen, da sem jih numeriral.»

Srečna zakonca.

Gašper: «No, ali sta ti in tisto lepo deklo, ki je bilo lani s teboj, morda že poročena?»

Boltežar: «Da, prav srečno; sa- mo živiva ločeno.»

Gašper: «Kako je to mogoče?»

Boltežar: «Ona je vzela drugega, jaz pa drugo.»

Zdravstvo

z Dojenčkov jok. Otrokov jok iz- raža njegove občutke. Jok mu na- domešča besedo. Po joku otroka mora skrbna mati takoj spoznati, če joka zaradi gladi ali zbog bole- čin, od dolgega časa ali nestrpnosti. Včasih razsaja tudi od veselja, zlasti kadar ga razviješ, in lahko svobod- no brca okrog sebe. V tem slučaju naj se le nakriči, ne bo mu škodo- valo. Nikoli pa ne smeš otroka po- tolažiti s tem, da mu nudiš hrano, ako ni še čas za to, ker se mu s tem več škoduje kakor koristi. Ako pa otrok joka zaradi bolečin, mu mora mati čimprej pomagati. Glavni po- goji zdravega negovanja dojenčkov so: snaga, pravilna in redna hrana ter pametno, toda ne premehekno ravnanje.

Ženski kotiček

Vrhnja skorja na poticah. Kruh in potice je dobro namazati, preden jih deneš v peč, z jajcem, če ga pa nimaš, je dobra tudi oslajena črna kava, da postane vrhnja skorja lepo zagorela in sladka. Tudi skorja ne razpoka, ako je namazana.

Nove čevlje namaži na podplatih z oljem, in sicer toliko časa, dokler ga nič več ne vpijajo. Potem se v slabem vremenu ne napijejo vode.

LEPOTA? MLADOSTNA SVE- ŽOST? Priljubljena vnanjščina? Vse to si lahko prihranite ter zabranite prerano ostarelost edino z racional- nim negovanjem svojega obraza, svojega telesa, svojih las in zob! Iz- rednega učinkovanja so že čez 25 let priljubljeni Elza-preparati za ne- govanje lepote: Elza-obrazna in ko- žo varujoča pomada (2 lončka z ovojem in poštino 25 dinarjev), Elza-pomada za rast las (2 lončka z ovojem in poštino 25 dinarjev), Elza-lilijino milo lepote (4 kosi z ovojem in poštino 35 dinarjev) in drugi Elza-preparati, kakor Elza- cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza- kolonska voda itd. Naslov: Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Eizatrg št. 360, Hrvatsko

Imaš li solčne pege, zajedavoce, nabore, ogrce?
Uporabljal Elza obrazno pomado!
Ali želiš imeti lep vrat, obraz in roke?
Uporabljal Elza obrazno pomado!
Ali so ti roke in obraz občutljivi v zimi in vetru?
Uporabljal Elza lilijno-mlečno milo!
Ali želiš imeti kožo belo, mehko, čisto in zdravo?
Uporabljal Elza lilijno-mlečno milo!
Ali se ti toži na izpadanju las, prhuta in osivelosti?
Uporabljal Elza pomado za rast las!
Ako želiš bujno mehke in lepe lase?
Uporabljal Elza pomado za rast las!

Ali hočeš biti in ostati lep? Ali hočeš biti povsod ra- viden? Ali hočeš, da te veseli tvoja slika v zrcalu? Poizkusi prave Fellerjeve Elza preparate in kmalu bodeš rekel tudi ti kakor vsi:

To je ono pravo!

Išči v vseh poslovnicalh samo prave Elza preparate od lekarnarja Fellerja. Ako naročiš naravnost, tako stane s pako- vanjem in poštnino, če denar naprej ali po povzetju:
2 velika porcelanasta lončka Elza-obrazne pomade 25 Din; 2 velika porcelanasta lončka Elza-pomade za rast las 25 Din; 4 velike kose Elza lilijnega mlečnega mila 35 Din.
Različno: Lilijno mleko 6 Din; brkomas 3 Din; najfinjši Hege-Puder drja. Kugerja v velikih origi- nalnih skatlah 15 Din; najfinjši zobni prašek „Hege“ v patent-dozah 10 Din; pudri za dame v vreč- cah 2 Din; zobni prašek v skatlah 3 Din, v vrečkah po 1 Din; sachet (dihava) za penjo 3 Din; šam- pon za lase 2 Din; rumenilo za obraz, 12 pismov 12 Din; najfinjša parfumska od 15 Din dalje; cvet- ase 20 Din; Elza-katruno milo 5 Din. Za različne predmete se pakovanje in poštnino posebe računata.
Na te cene se računata še 5 % doplatka. Naročilna pisma adresirati: **Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Eizatrg št. 360, Hrvatsko.**